

ΚΙΒΩΤΟΣ

Εξαμηνιαία πληροφόρηση του ΑΙΓΙΛΟΠΑ

Αγαπητά μέλη, συνεργάτες και φίλοι του Δικτύου του ΑΙΓΙΛΟΠΑ

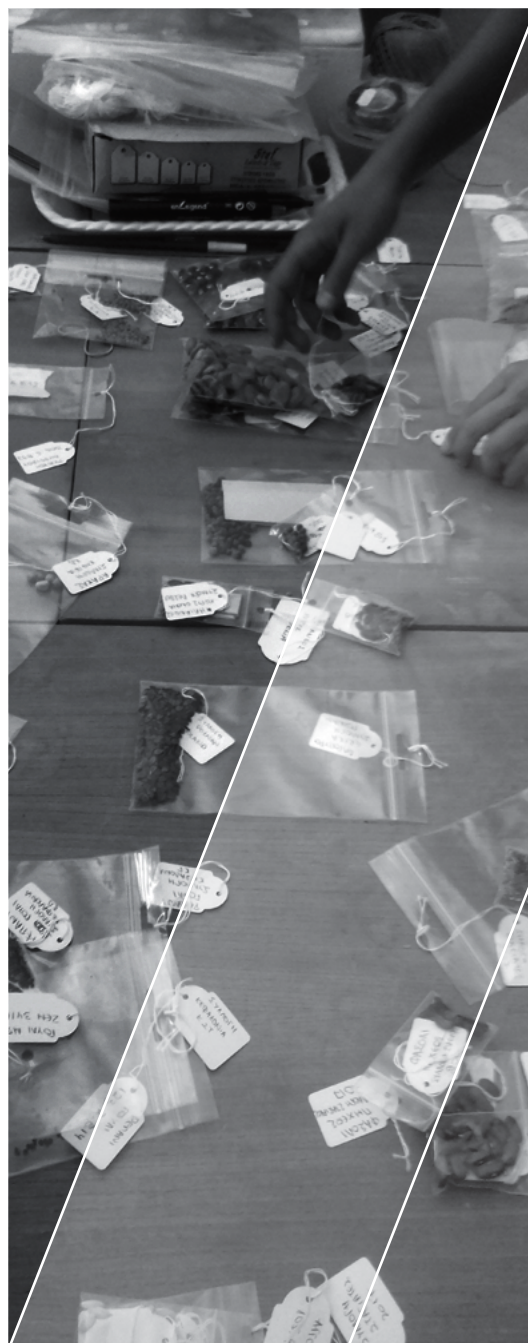
Στη σκιά του 2023, μιας χρονιάς πολύ κακής για τους συνανθρώπους μας, τη φύση και τη γεωργία στην Ελλάδα και παγκοσμίως, ανατέλλει μια καινούρια. Η ζωή συνεχίζεται και επομένως και οι αγώνες σε προσωπικό και συλλογικό επίπεδο.

Οι πυρκαγιές και οι φοβερές πλημμύρες στη χώρα μας που κατέστρεψαν πέρυσι χιλιάδες στρέμματα παρθένας φύσης και πολύτιμης γόνιμης γης, ήρθαν να θυμίσουν, όχι μόνο ότι η κλιματική αλλαγή είναι γεγονός, αλλά ότι στα χρόνια που έρχονται ίσως βιώσουμε τα χειρότερα αν δεν αλλάξουμε το μοντέλο οικονομικής αλλά και πολιτικής διαχείρισης των φυσικών πόρων και της καθημερινής μας ζωής. Αν δεν απαιτήσουμε δραστικά να σταματήσει η λεηλασία της φύσης, η οικονομική, κοινωνική εκμετάλλευση και εξόντωση των λαών (βλέπε το συνεχιζόμενο δράμα του Παλαιστινιακού λαού) και των πόρων τους και δεν παρθούν δραστικά πολιτικά μέτρα. Για τη Θεσσαλία, η αναγέννηση της γης βασισμένη σε πραγματικές αγροοικολογικές πρακτικές και καλλιεργητικά μοντέλα βιώσιμης οικολογικής γεωργίας ή πολυεργαλείου γεωργίας μειωμένων εισροών αποτελεί την πρότασή μας. Επίσης και η αληθινή πρόληψη, που σέβεται τη νομοτέλεια των υδρολογικών φαινομένων και αξιολογεί τους κινδύνους της κλιματικής κρίσης και όχι τις ληστρικές ανάγκες της υδροβόρας χημικής γεωργίας που θεωρεί τον κάθε Αχελώο και Κάρλα τσιφλίκια και δεκανίκια της.

Σε πιο ειδικότερο για τη γεωργία και τη βιοποικιλότητα τομέα, έχουμε σε εξέλιξη μια συζήτηση αναθεώρησης των ευρωπαϊκών κανονισμών εμπορίας του σπόρου που ελπίζουμε να μην καταλήξει επιζήμια για τους γεωργούς, τους μικρούς σποροπαραγωγούς, τους διατηρητές σπόρων και τούς πολίτες. Ο σημαντικότερος αγώνας δίνεται, πανευρωπαϊκά, ώστε η καινούρια γενιά μεταλλαγμένων (νέες γονιδιωματικές τεχνικές) να μην νομιμοποιηθούν (απορρυθμιστούν με τη νέα πρόταση) και καταλήξουν στο πιάτο μας ως αθώες και φυσικές. Γι' αυτό επαγρυπνούμε, τεκμηριώνουμε, ενημερώνουμε αντιπροτείνουμε.

Τέλος, φέτος, κλείνοντας τα 20 χρόνια από την επίσημη ίδρυση του ΑΙΓΙΛΟΠΑ (και αισίως τα 30 από την πρώτη Γιορτή Οικολογικής Γεωργίας και Χειροτεχνίας στη Θεσσαλονίκη στην οποία συμμετείχαμε οργανωτικά) μεταφέρουμε ένα αισιόδοξο μήνυμα: Οι αγώνες για την επικράτηση της οικολογικής γεωργίας με κύριο εργαλείο- προτεραιότητα το σπόρο του γεωργού δε θα σταματήσουν ποτέ. Το επιβάλλει η παγκόσμια αναγκαιότητα για την επιβίωση και τη διατροφική επάρκεια και ασφάλεια και το απαιτεί περισσότερο μια νέα μαχητική γενιά στα χνάρια των παλαιότερων.

Καλές σπορές, Καλή χρονιά!

3.

Αποανάπτυξη – Τοπικοποίηση
του ελληνικού αγροδιατροφικού τομέα
σαν απάντηση στην επερχόμενη
επισιτιστική κρίση

10.

Απόψεις για τα σχέδια Κανονισμών
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
που αφορούν την παραγωγή και
εμπορία πολλαπλασιαστικού υλικού
& τις Νέες Γονιδιωματικές Τεχνικές

19.

Έγκριση και Έναρξη πράξεων
στα πλαίσια του Μέτρου 16
του ΠΑΑ 2014-2020

5.

Γεωργία & κτηνοτροφία:
Μια καινοτόμα πρόταση
με Αγροοικολογικά -
Αναγεννητικά χαρακτηριστικά

13.

Αιγίλοπας 2004-2024:
20 χρόνια κινηματικής δράσης
για τον σπόρο και την οικολογική
γεωργία

20.

Ευρωπαϊκό Φόρουμ
Αγροοικολογίας 2023

8.

Εκδήλωση για τους σπόρους
ως Κοινά αγαθά

16.

Γιορτή Παραδοσιακού Σπόρου
και Οικολογικού Κήπου-μπαξέ

21.

Ευρωπαϊκό Δίκτυο
Let's Liberate Diversity!
12^ο Forum Δουβλίνο Ιρλανδίας

9.

Innovative Organic Fruit
Breeding and Uses:
Διαδικτυακό εργαστήριο
για την Κοινωνική Καινοτομία στα
πλαίσια του Έργου InnOBreed

17.

6η Γιορτή Οικολογικής Γεωργίας
και Χειροτεχνίας Καστοριάς

22.

Ετήσια Συνάντηση Εστιάκων
Σημείων και δικτύου παραγωγών
του ΑΙΓΙΛΟΠΑ

18.

Τεχνικό Εργαστήριο
με αντικείμενο τις Βιολογικές
Ποικιλίες και το Βιολογικό Ετερογενές
Υλικό σιτηρών και κηπευτικών

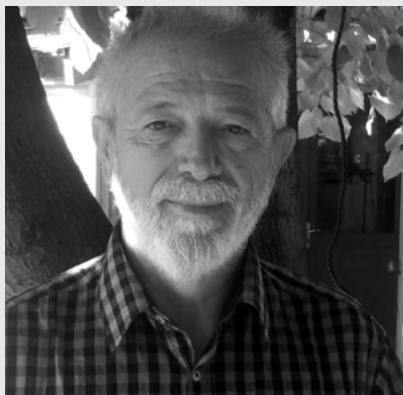
Κοινοτικές Τράπεζες Σπόρων:
Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα
με θέμα την Οργάνωση
και Λειτουργία τους

23.

Ημερολόγιο

24.

Βιβλιοπαρουσίαση

Τη χρονιά που πέρασε βιώσαμε την απροσδόκητη και φοβερή απώλεια του αγαπημένου μας **Γιώργου Κολέμπα**, του δικού μας Γιώργου, συντρόφου, οικογενειακού φίλου, συναγωνιστή και συμπαράστατή του ΑΙΓΙΛΟΠΑ από την ίδρυσή του. Στους αγώνες για την οικολογική γεωργία, τα μεταλλαγμένα, τον κοινοτισμό, την άμεση δημοκρατία, τα κοινά αγαθά και πλήθος άλλες κινηματικές δράσεις, ο Γιώργος Κολέμπας ήταν παρών και πρωτοπόρος με τις προτάσεις, τις γνώσεις και το συμβιβαστικό χαρακτήρα του. Το κενό που αφήνει δυσαναπλήρωτο και η πνευματική - ιδεολογική κληρονομιά του πολύτιμη. Για όσους δεν γνώρισαν το έργο του αλλά και για να μην το ξεχάσουμε ποτέ, δημοσιεύουμε εδώ ένα απόσπασμα από επίκαιρο αντιπροσωπευτικό κείμενο – στίγμα του από την ιστοσελίδα του **www.topikopoiisi.eu** που αποφάσισε να διατηρεί ενεργή η οικογένειά του στη μνήμη του.

Αποανάπτυξη – Τοπικοποίηση του ελληνικού αγροδιατροφικού τομέα σαν απάντηση στην επερχόμενη επισιτιστική κρίση

Του **Γιώργου Κολέμπα**

Εκπαιδευτικού, συγγραφέα, ακτιβιστή

www.topikopoiisi.eu

Η επερχόμενη επισιτιστική-διατροφική κρίση, η οποία θα οξυνθεί γρήγορα λόγω και του πολέμου στην Ουκρανία είναι τμήμα της γενικότερης-γενικευμένης, καθολικής πλέον και συνεχούς κρίσης, φέρνει στην επιφάνεια και πάλι το αίτημα της διατροφικής κυριαρχίας (και όχι απλώς ασφάλειας) για όλες τις χώρες αλλά κυρίως για τις χώρες του Νότου και ειδικότερα και για τη χώρα μας.

Η αγροτική ζωή στη χώρα μας που άλλοτε χαρακτηρίζονταν από κάποια διατροφική, παραγωγική και οικολογική ισορροπία, υφίσταται πλέον τις συνέπειες-ανισορροπίες της διεθνοποιημένης και χρηματιστικής-κερδοσκοπικής οικονομίας της αγοράς, με τις τιμές των διατροφικών προϊόντων να διαμορφώνονται στα διεθνή χρηματιστήρια. Η εμπορευματοποίηση και εξάρτηση της

αγροτικής τεχνογνωσίας, των καλλιεργητικών σπόρων και των αγροτικών εισροών-εφοδίων (λιπασμάτων, φαρμάκων κ.λπ.) νομικά κατοχυρωμένων με πατέντες, ανέτρεψαν την μέχρι το 1980 σχετική επάρκεια στον αγροδιατροφικό τομέα στη χώρα, όπου όλα τα παραπάνω ήταν «φυσικά», ελεύθερα και «κοινά».

Εκεί στα τέλη της δεκαετίας του '70 και αρχές τις δεκαετίας του '80, εισβάλλει στην οικονομία της υπαίθρου η ονομαζόμενη «Πράσινη Ανάπτυξη», έχοντας ως κυρίαρχο στοιχείο την υποταγή του περιβάλλοντος και των αγροτών στην εντατικοποίηση της παραγωγής και στο μύθο της συνεχούς μεγέθυνσης. Στη Θεσσαλία για παράδειγμα: Μονοκαλλιέργειες καρπουζιών, καπνού, καλαμποκιού και κυρίως βάμβακος ισοπεδώνουν κάθε σπιθαμή της γης. Δένδρα κόβονται, ανεμοφράκτες γκρεμίζονται, μπροστά το τρακτέρ ψεκάζει με ζιζανιοκτόνα, ακολουθεί το χημικό λίπασμα και στη συνέχεια η σπορά με καινούργιους υβριδικούς σπόρους. Αργότερα ακολουθούν κι άλλοι ψεकाσμοί με ζιζανιοκτόνα (για τα χορτάρια) και με εντομοκτόνα για «τα βλαβερά» έντομα. Χιλιάδες

τόνοι χημικών λιπασμάτων, ζιζανιοκτόνων, εντομοκτόνων, παρασιτοκτόνων, ρίχνονται στην αγροτική γη. Το νερό της βροχής και του ποτίσματος ξεπλένει τα υπολείμματα των φυτοφαρμάκων και των λιπασμάτων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ο αγρότης να χάνει την επαφή με τον κύκλο ζωής της γης. Υιοθετεί τη γραμμική αντίληψη για την παραγωγή και χάνει την αυτάρκεια του. Επιδοτήσεις ρέουν άφθονες, πολυεθνικές αγροχημικών, τράπεζες και εταιρείες παραγωγής αγροτικών μηχανημάτων κάνουν χρυσές δουλειές. Η Ελλάδα από την ένταξή της στην Ε.Ε. έλαβε 120 δις Ευρώ σαν επιδοτήσεις. Από τα λεφτά αυτά τα 51,3 δις επέστρεψαν στις εταιρείες της Δ. Ευρώπης που προμηθεύουν τόσα χρόνια τη χώρα με εξοπλισμό, μηχανήματα και πρώτες ύλες.

Αγοράζονται μεγαλύτερα και βαρύτερα γεωργικά μηχανήματα, η γη οργώνεται όλο και πιο βαθιά, ρίχνονται περισσότερα λιπάσματα και φυτοφάρμακα, η αγροτική παραγωγή αυξάνεται, ενώ ταυτόχρονα μεγαλώνει το χρέος των αγροτών στις τράπεζες. Με στοιχεία της Αγροτικής τράπεζας, το 70% της αγροτικής γης είναι υποθηκευμένο.

Κάποια στιγμή η ύβρις της διαρκούς μεγέθυνσης δείχνει τα όρια της. Η απόδοση της αγροτικής γης, παρ'όλο που διπλασιάζεται η ποσότητα του λιπάσματος, μένει η ίδια και μειώνεται. Σύμφωνα με στοιχεία της Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης, 55.000 στρέμματα στη Θεσσαλία βρίσκονται στο στάδιο της ερημοποίησης, που σημαίνει νεκρή γη, όσο και να τη λιπαίνεις δεν αποδίδει πια.

Οι τιμές των αγροτικών προϊόντων κατρακυλούν, τα προϊόντα μένουν απούλητα. Οι Γκουρού της διαρκούς ανάπτυξης προσπαθούν να στρέψουν τους αγρότες στην καλλιέργεια μεταλλαγμένων (GMO) και ενεργειακών φυτών (βιοκαύσιμα), διατηρώντας ανέπαφο το ίδιο μοντέλο παραγωγής.

Στο μεταξύ οι αγρότες μετρούν απώλειες. Η ύπαιθρος εγκαταλείπεται, η βιοποικιλότητα βρίσκεται σε κίνδυνο, εξαφανίζεται ο πλούτος των ντόπιων ποικιλιών, φυτών και ζώων, τα ύδατα υπεραντλούνται και μολύνονται, ενώ σημειώνεται κατακόρυφη πτώση του υδροφόρου ορίζοντα. Στις πεδιάδες της Θεσσαλίας οι γεωτρήσεις φτάνουν πια στα 350 μέτρα βάθος.

Η έννοια της αυτοδυναμίας-κυριαρχίας των τροφίμων επανέρχεται λοιπόν ως διεκδικητικό αίτημα και εναλλακτικό δομικό και ανθεκτικό αντίδοτο στην προαναφερθείσα κρίση και το εσωτερικό και εξωτερικό αδιέξοδο ενός μεγα-παραγωγικού συστήματος. Αυτό συνδέεται με την επιταχυνόμενη ανάγκη για συγκρότηση ενός νέου αγροτικού κινήματος με κύριο χαρακτηριστικό του την επαναφορά-επανάκτηση του μικρο-χωροτόπου από τους αγρότες, στη βάση μιας γενικότερης «επανατοπικοποίησης» και «επανεδαφικοποίησης» της οικονομίας. Προς τη διεκδικητική αυτή κατεύθυνση διαμορφώνεται η τάση της αγροοικολογίας αλλά και οι άλλες εναλλακτικές αλληλοσυμπληρούμενες μορφές καλλιέργειας (όπως η αει/μόνιμη καλλιέργεια-permaculture, οι κοινοτικά υποστηριζόμενες καλλιέργειες, η αναγεννητική γεωργία, η ολιστική γεωργία κ.ά.).

Χρειάζεται γενικότερα να απορρίψουμε το καπιταλιστικό αναπτυξιακό μοντέλο παραγωγής, συσσώρευσης και κατανάλωσης. Να απορρίψουμε το μοντέλο της χημικής βιομηχανοποιημένης γεωργίας. Να επιλέξουμε το μοντέλο της αγροτικής οικο-γεωργίας, που

είναι λύση και για την κλιματική αλλαγή. Να επιλέξουμε την κατεύθυνση μιας αγροδιατροφικής οικονομίας των αναγκών και όχι των επιθυμιών, των μικρών αποστάσεων και της εγγύτητας μεταξύ παραγωγής και κατανάλωσης, της δίκαιης διανομής των τροφίμων –με αποφυγή των μεσαζόντων– μέσω δικτύων παραγωγο-αναλωτών και τοπικών αυτοδιαχειριζόμενων αγορών. Και τούτο, με στόχο τον συλλογικό και δημοκρατικό/συνεργατικό σχεδιασμό της παραγόμενης τροφής και των καλλιεργειών, σε συνδυασμό και με τον επίσης συλλογικό καθορισμό/σχεδιασμό των βασικών αναγκών των ντόπιων πληθυσμών.

Τέτοιου είδους εναλλακτικά και ήδη υπάρχοντα αλλά μειοψηφικά κινήματα σχετικά με την παραγωγή και διανομή αγροτικών τροφίμων αποκτούν όλο και μεγαλύτερη απήχηση όχι μόνο στους αγρότες αλλά και στους συνειδητούς καταναλωτές. Έχοντας την προσέγγιση του κινήματος της ολιγο-επάρκειας, μπορεί να αναπτυχθούν παραπέρα ως «Κοινά» μέσω αναδιανομής των γαιών σε μικρά τμήματα, με επανατοπικοποίηση της παραγωγής, καθώς και με την οργάνωση της διανομής μέσω μικρών και απ' ευθείας συστημάτων-δικτύων, που αναφερθήκαμε.

Για τη χώρα μας ειδικότερα: Θα χρειασθεί να επιλέξουμε τη λεγόμενη «αγροτική» γεωργία και το τελικό επακόλουθό της την οικο-γεωργία (το οικο- όχι μόνο με την έννοια του οικολογικού, αλλά και με την αρχαιοελληνική έννοια του «οίκου» που εξασφάλιζε το «ζην»). Η επιστροφή στην αγροτο-οικο-γεωργία, θα μας εξασφάλιζε και την ικανοποιητική παραγωγή τροφίμων και την αποφυγή της υποβάθμισης της υγείας μας και ταυτόχρονα του περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής[1].

Τι σημαίνει αυτό;

Σημαίνει στροφή στη γεωργία που θα στοχεύει στην όλο και μεγαλύτερη αυτοδυναμία της αλυσίδας: αγρότης - κοινότητα - περιοχή - επικράτεια. Για τους αγρότες σημαίνει ότι θα παράγουν πρώτα για τις ανάγκες τις δικές τους (τουλάχιστον να παράγουν ένα

μέρος της τροφής τους) και στη συνέχεια να παράγουν για τις ανάγκες της περιοχής τους και της χώρας. Από ανάγκη πρέπει να εφαρμόσουν αυτό που λέγεται «πολυλειτουργικότητα». Η δραστηριότητά τους να έχει πολλές πλευρές: οικονομική, κοινωνική, περιβαλλοντική. Η δουλειά τους θα έχει και κάποια πλευρά μη

άμεσα κερδοφόρα, όπως π.χ. για την αποκατάσταση της ισορροπίας στην περιοχή. Θα παράγουν, θα μεταποιούν οι ίδιοι το προϊόν τους και θα το διακινούν δημιουργώντας θέσεις εργασίας. Θα προστατεύουν το περιβάλλον, θα αποκτούν σχέσεις με την τοπική κοινωνία και θα γίνονται παράγοντες ζωής της κοινότητας, προωθώντας την κοινοτική αντίληψη και βοηθώντας να κρατηθεί ζωντανή η περιοχή τους και γενικότερα η κοινωνία της υπαίθρου.

Ξεφεύγοντας απ' τη νοοτροπία της απλής εμπορευματικής διαδικασίας, όπου ο αγρότης παράγει για να παραδώσει στον έμπορο ή το βιομήχανο και στη συνέχεια να εισπράξει και να τρέφεται ο ίδιος και η οικογένειά του απ' το σούπερ μάρκετ, θα εμπλουτίσει με τέτοια στοιχεία τη ζωή του, που θα την κάνει επιθυμητή και για τα παιδιά του, ώστε να μη φεύγουν απ' τον τόπο τους. Αποφεύγοντας σε μεγάλο βαθμό τους μεσάζοντες, θα παίρνει σωστές και δίκαιες τιμές. Απ' την άλλη, τη στιγμή που ο πολυλειτουργικός αγρότης θα παράγει και για τον εαυτό του, είναι φανερό ότι θα μπει πιο εύκολα στη λογική της υγιεινής τροφής, γιατί δεν θα θέλει να τρώει τα δηλητήρια, που πριν με ελαφριά καρδιά χρησιμοποιούσε, επειδή παρήγαγε για την απρόσωπη αγορά. Έτσι θα στραφεί πιο εύκολα προς την Οικολογική γεωργία (με τη μορφή των βιοκαλλιεργειών, της βιοδυναμικής καλλιέργειας ή της φυσικής και περμακουλτούρας). Επίσης πιο εύκολα θα αναδιαρθρώσει τις ανάγκες του και θα ξεφύγει απ' τον καταναλωτισμό και τις εξωτερικές εισροές. Θα αναγκασθεί να επανέλθει σε είδη και ποικιλίες που δεν θα χρειάζονται χημική υποστήριξη, αλλά θα είναι δοκιμασμένες στην περιοχή, δηλ. στις ξεχασμένες ντόπιες ποικιλίες και ράτσες και θα ξεφύγει απ' τα υβρίδια και απ' τα γενετικά τροποποιημένα.

ΓΕΩΡΓΙΑ & ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Μια καινοτόμα πρόταση με Αγροοικολογικά - Αναγεννητικά χαρακτηριστικά (ως συμβολή στην άμβλυνση των επιπτώσεων από την κλιματική κρίση)

Του **Στεφάνου Λιούζα**

Βιοκαλλιεργητή & Ηλεκτρολόγου Τεχνολόγου
Μηχανικού

**Βασιλειάδα
ΚΑΣΤΟΡΙΑ**

Μια πρόταση τέτοιου τύπου προφανώς απαιτεί (εκτός από μια σχετική Κρατική πολιτική), ιδιαίτερα μια **Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση**:

Εγγυητή των κοινωνικών αγαθών, υποκινητή των κοινωνικών διεκδικήσεων, συντονιστή της αναπτυξιακής – εξελικτικής διαδικασίας των μικροτόπων μας.

Αποκέντρωση και «θεσμοθετημένη» συμμετοχή τοπικών κοινωνιών, φορέων και πολιτών στην χάραξη και υλοποίηση της Τοπικής Αναπτυξιακής διαδικασίας.

Επίσης μια Συνολική πολιτική για την ύπαιθρο:

Να μείνουν ή να επιστρέψουν οι νέοι κυρίως άνθρωποι στην ύπαιθρο προϋποθέτει μία συνολική αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στην ύπαιθρο, την πρόσβαση σε ένα πλήθος υπηρεσιών και υποδομών και δεν αρκεί (που μάλλον δεν υφίσταται) απλώς η εξασφάλιση μιας «οικονομικής» βιωσιμότητας των καλλιεργειών. (π.χ. σχολεία, υγεία, πολιτισμός, κίνητρα, αγροτική γη, αφορολόγητο, «δικαιώματα» με κατάργηση περιορισμών π.χ. στο ζωικό κεφάλαιο....).

Να καλλιεργήσουμε ένα κλίμα παραμονής ή επιστροφής προς το ζωτικό φυσικό χώρο της υπαίθρου για τις νεότερες γενιές.

Για να μπορέσει να ξεφύγει η ύπαιθρος (και οι άνθρωποι της) από το τέλμα της υποβάθμισης.

Ποιο είναι ένα (το) βασικό (υπαρξιακό) πρόβλημα των κοινωνιών σήμερα;

Οι κλιματικές συνέπειες και οι ανυπολόγιστες καταστροφές που προκαλούνται. Στη φύση δεν υπάρχουν «ανταμοιβές» ή «τιμωρίες», υπάρχουν μόνο συνέπειες! Συνέπειες για τον ανθρώπινο πολιτισμό και την ζωή **όπως την ξέρουμε και βιώνουμε σήμερα...** (www.regenerate-earth.org)

Σαν τι είναι αυτές: Είναι η εντατικοποίηση επικίνδυνων και ακραίων υδρολογικών φαινομένων που βιώνουμε παντού στον κόσμο.

Κатаιγίδες καταστροφικές, τυφώνες, πλημμύρες¹, έντονες ξηρασίες, πυρκαγιές (δασικές, βοσκοτόπων, καλλιεργειών...) και αυτά τα φαινόμενα όλο και εντείνονται.

Αυτό έχει τεκμηριωθεί και δεν έχει δεχτεί καμία επιστημονική αμφισβήτηση, (www.metoffice.gov.uk/weather/climate/met-office-hadley-centre/index) απειλώντας με κατάρρευση την οικονομία, τη ασφάλεια τροφίμων

και νερού, εν γένει την κοινωνική σταθερότητα.

Αυτά συνιστούν την επείγουσα και πραγματική κλιματική «κρίση» σήμερα και επαπειλούν με κατάρρευση τα βιοσυστήματα και τις κοινότητες μας μέσα σε λίγα χρόνια (ερμημοποιήσεις τεράστιων εκτάσεων, καταστροφές συστημάτων παραγωγής τροφής, πείνα, φτώχεια, προσφυγικές ροές, πόλεμοι...).

Δηλαδή συνέπειες «σχεδιασμένες» όχι από πρόθεση ή εσκεμμένα αλλά μέσω της «ύβρεως» προς τη φύση, από την ανθρώπινη δραστηριότητα.

Τα εργαλεία για την άρση αυτής της «κλιματικής αλλαγής - κρίσης» και τα μέσα που χρησιμοποιούνται μέχρι σήμερα (εδώ και πενήντα χρόνια) κρίνονται ΑΝΕΠΑΡΚΗ επιστημονικά και τεχνικά, αλλά όχι ακόμη, δυστυχώς, πολιτικά και κοινωνιολογικά. (Δεν υφίσταται κάποια μεταβολή επί τα βελτίω των δεικτών έκφρασης των συνεπειών αυτών, τουναντίον...).

Τα εργαλεία δε, και τα μέσα περιορίζονται επί της ουσίας, σχεδόν στο εξής ένα, το ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ και την μείωση (δήθεν) εκπομπών Διοξειδίου του άνθρακα (ως υπαίτιο της «κρίσης» αυτής), που τον καταστήσανε και με διεθνείς συμβάσεις... χρηματιστηριακό εμπόρευμα!

Η... «λύση»! Εκατομμύρια Βιομηχανικές Α/Τ και Φ/Β με ενεργειακή απόδοση από 12% - 15%, και απόρριψη του βασικού μέρους του ενεργειακού φορτίου, ως υπερθέρμανση ή εμπόδιο φυσικής ψύξης, στην ατμόσφαιρα και ταυτόχρονα καταστροφή χιλιάδων εκτάσεων δασών, βουνοκορυφογραμμών και γεωργικής γης, αντικατάσταση του άνθρακα με φυσικό - σχιστολιθικό αέριο, διεθνείς πόλεμοι με φόντο την Ενέργεια...

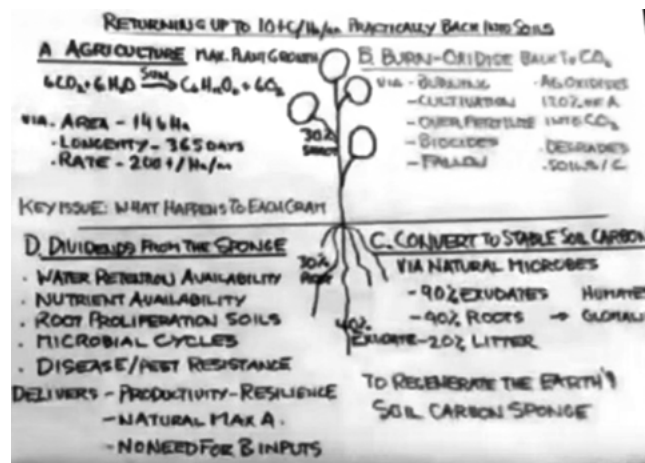
Τις συνέπειες τις βιώνουμε εδώ και 50 χρόνια αλλά εξαιρετικά τα τελευταία χρόνια! (www.blogger.com/blog/post/edit/612600990134224488/7797061093086620074)

Η σημερινή πολιτική, Σημαία του «Αναπτυγμένου» καπιταλιστικού κέντρου, της Ε.Ε. και των Ελληνικών κυβερνήσεων, αποτελεί αποδειγμένο αναποτελεσματικό, αντιπαραγωγικό και περιβαλλοντικά καταστροφικό μοντέλο, συντελεστής ανεργίας, κοινωνικής καταβύθισης, αύξησης στο πολλαπλάσιο του κόστους χρήσης ηλεκτρικού ρεύματος, καταστροφή χιλιάδων μικρών επιχειρήσεων και νοικοκυριών, ενεργειακοί «πόλεμοι» και, εν τέλει, αποσυντονισμός της παγκόσμιας (και τοπικής) οικονομικής, κοινωνικής και ειρηνικής εξέλιξης...

Σημαντική **ριζοσπαστική πρόταση** είναι να στραφούμε στη φύση και να τη «ρωτήσουμε» πως τα κατάφερε εδώ και 4 δισεκατομμύρια χρόνια να δροσίζει τον πλανήτη και πως ρυθμίζει τη θερμική δυναμική του... και, «ρωτώντας» την, διαφαίνεται ότι...

Μπορούμε ακόμη να ψύξουμε με ασφάλεια το κλίμα, αν μπορούμε να αποκαταστήσουμε τις φυσικές υδρολογικές διαδικασίες ψύξης της Γης! Αυτές ρυθμίζουν εδώ και 4 δις χρόνια το κλίμα μαζί με το φυσικό θερμοκήπιο του πλανήτη μας (www.youtube.com/watch?v=BDXPA2hGbSg).

Η, κατεξοχήν καινοτόμα, πρόταση που «κομίζεται» στο παρόν σημείωμα (και διεθνώς από την ομάδα regenerate-earth, με κεντρική συζήτηση σε αρκετές χώρες, ακόμη και στον ΟΗΕ), που μπορεί να ανοίξει το εύρος των μέτρων και μέσων και μπορεί να εξελιχτεί ως μια, σημαντικά ενεργή, συμβολή στην άμβλυνση των ακραίων υδρολογικών και καιρικών φαινομένων είναι η ΓΕΩΡΓΙΑ και ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ.

A,B,C,D (<https://www.regenerate-earth.org/> Walter Jehne)

Όχι βέβαια το γνωστό Βιομηχανικό, χημικό, οξειδωτικό πρότυπο που κυριαρχεί σήμερα και, εν τέλει, είναι πλέον αδιέξοδο παραγωγικά, οικονομικά και κοινωνικά και πολύ επιβλαβές για την περιβαλλοντική ισορροπία, αλλά ένα **πρότυπο με Αγροοικολογικά - αναγεννητικά χαρακτηριστικά.**

Η δυναμική αυτή, μιας «άλλης» γεωργίας, περιλαμβάνει αγροοικολογικές πρακτικές αναγεννητικής διαχείρισης της γης, όπως κάλυψη βλάστησης όλο το χρόνο, μέσω διακαλλιέργειας και υποσποράς, μειωμένη άρση, δημιουργία μεγάλης κλίμακας αγροδοσκομικών συστημάτων, δημιουργία περιοχών διατήρησης, μετατροπή δασών προσαρμοσμένη στο κλίμα και βοσκοτόπους με ολιστική διαχείριση βόσκησης και φυσικά προϋποθέτει ως βασικό πόρο το διοξείδιο του άνθρακα και ενθυλάκωση του στο έδαφος ώστε να γίνει ως άνθρακας (οργανική ουσία) συλλέκτης νερού και γενεσιουργός παραγωγικότητας.

Οι πρακτικές αυτές (π.χ. www.blogger.com/blog/post/edit/612600990134224488/7025847703123936540) **είναι συστήματα που επενδύουν στη γνώση και στην πλανητική σοφία και μπορούν:**

- Να παρέχουν μεγάλη δέσμευση Διοξειδίου άνθρακα σε ρυθμούς υπερδιπλάσιους (έως και 20% από το συνολικό ετήσιο κύκλο του διοξειδίου) από ό,τι «τεχνητά» εκπέμπουμε (5-8% του ετήσιου κύκλου του διοξειδίου³), τεράστια κατακράτηση νερού στα εδάφη, βιοποικιλότητα, βελτιωμένη ανθεκτικότητα και βιώσιμη παραγωγή.
- Να υποστηρίξουν υψηλότερη σωρευτική παραγωγικότητα της γης (και να ταΐσουν τα 10 δις ανθρώπων).
- Να μειώσουν - μηδενίσουν τις ανάγκες εισροής χημικών λιπασμάτων.
- Να μειώσουν την συχνότητα εμφάνισης παρασίτων και ασθενειών και της χρήσης χημικών φυτοφαρμάκων.
- Να παρέχουν προστασία από το θερμικό στρες και την πλημμύρα.
- Να παρέχουν καλύτερη αναλογία κόστους οφέλους.

- Να παρέχουν, εν τέλει, μια ανθεκτική στρατηγική χρήσης γης που μπορεί να αντέξει σε ακραία καιρικά φαινόμενα (κλιματική κρίση).
- Κύρια όμως και προσδοκώμενα (τεχνικά και επιστημονικά) μπορούν να συμβάλλουν στην άμβλυνση και αντιστροφή τους (των ακραίων φαινομένων - κλιματικής κρίσης)... εάν ξεπεράσουν το ελάχιστον, σήμερα, κατά 5% (σε έκταση και διάρκεια) επαναπρασίνιση του πλανήτη...

Το ποσοστό αυτό «καλύπτει» την υπερθέρμανση του πλανήτη που ανέρχεται στο 1% της προσπίπτουσας ακτινοβολίας ενέργειας από τον ήλιο που συγκρατείται επί πλέον στην ατμόσφαιρα. Μεγάλο μέρος δροσίσιμου του πλανήτη συντελείται με την διαπνοή των φυτών και αφορά ενέργεια επιστρεφόμενη πολύ χαμηλής θερμοκρασίας, (λανθάνουσες ροές ενέργειας – θερμότητας), σε ποσοστό σήμερα, περίπου

24% της εισερχομένης από τον Ήλιο⁴.

Εν τέλει μπορούν με επιτυχία και άμεσα να δροσίσουν - ψύξουν τον πλανήτη!

Είναι συστήματα - πρακτικές που είναι ήδη εφαρμοσμένα, μετρημένα και τεκμηριωμένα τεχνικά και επιστημονικά, από πρωτοπόρους αγρότες και αντίστοιχες «νπσίδες» σχεδόν σε όλο τον κόσμο. Η γενίκευσή τους είναι βασικά κινηματική απόπειρα και πρωτοβουλία αλλά και αναγκαία τοπική και παγκόσμια **πολιτική** επιλογή. Οι αγρότες έχουν (σχεδόν αποκλειστικά) στους ώμους τους όλο αυτό το δυναμικό φορτίο!

Έχουμε ανάγκη, λοιπόν, για πρακτικό επανασχεδιασμό με βάση τη φύση και για πρωτοπόρους αγρότες. Ένα τέτοιο σχέδιο θα πρέπει να υποστηριχθεί με κάθε τρόπο και μέσο.

Να επιδιωχθεί κιόλα, ο αγρότης να «καρπωθεί»² και την σχετική υπεραξία από την προστασία του περιβάλλοντος και της ζωής στον κάθε μικρότοπο μας αλλά και στον πλανήτη!

Σημειώσεις

1 Με αφορμή και τις πλημμύρες!

Προληπτική, προγνωστική συγκράτηση, αποθήκευση νερού γίνεται κατεξοχήν από τα (πλούσια) δάση και το πλούσιο έδαφος (γεωργικό και βοσκοτόπων) σε οργανική ουσία (5-6% οργανική, συγκρατεί έως και 50,8 cm βροχής στα 30 εκατοστά!).

Από τις 100 σταγόνες νερού βροχής, οι 36 συμμετέχουν στην ανάπτυξη και διαπνοή των δασών και της πράσινης βλάστησης, οι 12 καταλήγουν στα ποτάμια και στις λίμνες, οι 2 στα φράγματα και στους ταμιευτήρες και οι 50... απορρέουν (δεν είναι δυνατή εξολοκλήρου η «τεχνητή» συγκράτηση τους με έργα «πολιτικού μηχανικού».

Ο μόνος προγνωστικός τρόπος είναι η βλάστηση και ο εμπλουτισμός των εδαφών με άνθρακα, που μπορεί να γίνει γρήγορα, αποδοτικά και αποτελεσματικά μέσω μιας Σύγχρονης ΓΕΩΡΓΙΑΣ Αγροοικολογικών – Αναγεννητικών πρακτικών που προείπαμε.

2 Η διεργασία - συμβολή στην αύξηση του πράσινου στον πλανήτη, μπορεί να μετρηθεί και οι αγρότες και κτηνοτρόφοι, ως οι μόνοι που μπορούν άμεσα, μαζικά και πρακτικά να υλοποιήσουν, πρέπει να «καρπωθούν» την σχετική «υπεραξία» άμεσης συμμετοχής στην άμβλυνση των φαινομένων της κλιματικής αλλαγής - κρίσης. (από το ειδικό «αντισταθμιστικό» απόθεμα του Κράτους !)

Αυτή η πρόταση, προφανώς, απαιτεί επεξεργασία και εφαρμοστέες πρακτικές και, επίσης προφανώς, σχετική διεκδίκηση από την Αυτοδιοίκηση και τους φορείς της αγροτικής παραγωγής.

(Ήδη «καρπώνονται» εταιρείες της λεγόμενης «πράσινης ενέργειας» με αμφίσημη συμβολή στο κλιματικό πρόβλημα και Μεγαεταιρείες του παγκόσμιου αγροδιατροφικού τομέα και μένουν εκτός, γεωργοί και κτηνοτρόφοι, οι κύριοι παραγωγοί τροφίμων και πράσινης βλάστησης, που είναι βασική διαδικασία φυσικής ψύξης του πλανήτη, οι κατεξοχήν, δηλαδή, «συντηρητές» του περιβάλλοντος).

3 Από το 1958 είναι γνωστή η καμπύλη (διάγραμμα) του Charles Keeling, που έδινε μια ανοδική εκτίμηση για το Διοξείδιο.

130 δις τόνοι CO² εκλύονται ανά έτος από φυσικές διεργασίες, 120 δις τόνοι απομειώνονται από την φωτοσύνθεση, 8 δις τόνοι προέρχονται από την «τεχνητή ανθρωπογενή έκλυση» (βιομηχανία, δραστηριότητες, αύξηση πληθυσμού, κλπ). Έλλειμμα στην απομείωση 10 δις τόνοι!

Μπορούμε να παρέμβουμε και στις δυο περιοχές...

Όστόσο το CO² είναι ένα πολύ αμβλύ εργαλείο, α) γιατί έχει ποσοστό 0,04% (κυμαινόμενο) στην ατμόσφαιρα και περίπου 11% συμβολή στην κατακράτηση θερμότητας (72 cal/ γρ), έναντι του νερού με ποσοστό 4% (σταθερό) και 80% κατακράτηση ενέργειας (590 cal/ γρ) από επανακτινοβολία και β) γιατί υπάρχουν 38.000 δις τόνοι CO² στους ωκεανούς, (στην ξηρά περίπου 750 δις τόνοι) που είναι ένα τεράστιο buffer καθυστέρησης.

Για αυτό θα χρειαστούν αιώνες ή ίσως είναι και ανέφικτο (μηδενικών αλλά και αρνητικών εκπομπών) για ενδεχόμενη απομείωση του και την επίδραση του στην «τεχνητή» υπερθέρμανση και στα υδρολογικά άκρα.

Το κατώφλι της υπερθέρμανσης (1,5 βαθμοί Κελσίου) που τέθηκε στο Παρίσι (παγκόσμια διάσκεψη για το κλίμα) χρειάζεται κάτι πολύ περισσότερο!

Έχουμε δυο πραγματικότητες: α) έχουμε μόνο λίγα χρόνια (δεκαετίες;) που αντέχουμε ακόμη, με τον τρόπο που αυτά τα ακραία κλιματικά φαινόμενα επιταχύνονται και επηρεάζουν την οικονομική, οικολογική και κοινωνική σταθερότητα στον πλανήτη μας και β) ότι η επιστήμη απαγορεύει ότι δεν μπορούμε πραγματικά να μειώσουμε αυτά τα υδρολογικά άκρα από την μείωση των εκπομπών ή των επιπέδων CO²!

Το Διοξείδιο του Άνθρακα είναι φυσικός πόρος ζωής, απαραίτητος για την ενυδάτωση των εδαφών, για την ανάπτυξη του πράσινου μανδύα της γης και την διαδι-

κασία φυσικής ψύξης και δροσίσιμου της ατμόσφαιρας!

4 Είναι μια σειρά διεργασίες που μπορούμε να παρέμβουμε (περίπου 20) αλλά μπορούμε να επικεντρωθούμε για παράδειγμα σε ορισμένες πιο βασικές, απλές και κατανοητές:

Α) Ενίσχυση της εξατμισοδιαπνοής που παίρνει θερμότητα από την επιφάνεια της γης και την μετακινεί στον αέρα και σε μεγάλο βαθμό στο διάστημα. Η ροή αυτή καλείται λανθάνουσα και η θερμική της επίδραση μεταφέρει περίπου 85 watt ανά τετραγωνικό μέτρο από τα 342 watt της Ηλιακής ακτινοβολίας (περίπου το 24%) και είναι διαδικασία ψύξης. (συντελείται από την λειτουργία της πράσινης βλάστησης - 1 γρ νερού απορροφά 590 cal θερμότητας, διαπνοή από δέντρα 40.000 λίτρα ανά εκτάριο κάθε ημέρα!)

Β) Μείωση των μη φυσικών πυρήνων ομίχλης, (βασικά εδαφική σκόνη, αιθάλη, διάφορα αερολύματα...) που συγκρατούν την υγρασία στον αέρα και που υπερθερμαίνεται από την υπέρυθρη επανακτινοβολία. Αυτό μπορεί να μειώσει την υπερθέρμανση κατά 42 watt/τμ. (προέρχονται από τις σκόνες της ερήμου, την οργωμένη γη, την καμένη γη, την βιομηχανική λειτουργία,...)

Γ) Μπορούμε επίσης να βοηθήσουμε στην αποκατάσταση των πυρήνων νέφωσης που έχει παγκόσμια επίδραση ψύξης (albedo των νεφών) περί τα 120 watt/τμ. (πρασίνισμα, αναδάσωση και ως συνέπεια και αύξηση βακτηριακής χλωρίδας των φυλλωμάτων που με την διαπνοή των φυτών περνούν και πυρηνώνουν την υγρασία προς νέφη και κατόπιν προς σταγονίδια βροχής)

Οι φυσικές αυτές διεργασίες είναι πολύ ισχυρές και μικρές αλλαγές ακόμη, μπορούν να επιφέρουν δροσίσιμό - ψύξη στον πλανήτη.

Εκδήλωση για τους σπόρους ως Κοινά αγαθά

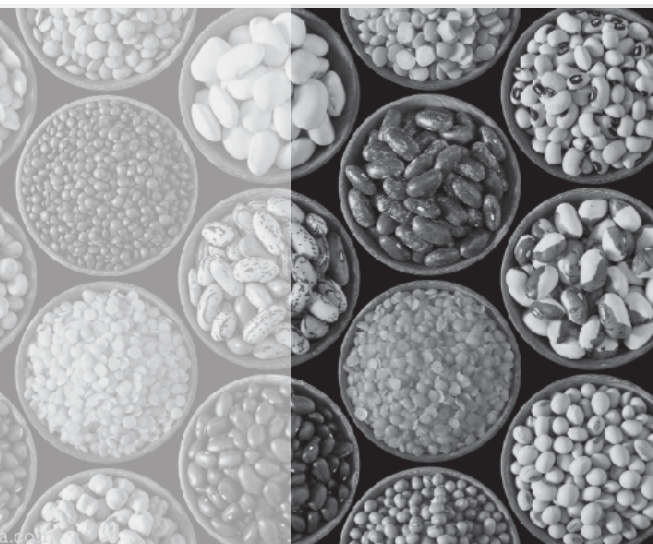
Ο ΑΙΓΙΛΟΠΑΣ (Δίκτυο για τη Βιοποικιλότητα και την Οικολογία στη Γεωργία) και ο Δήμος Σάμης Κεφαλονιάς διοργάνωσαν εκδήλωση- συζήτηση με τίτλο: Οι Σπόροι ως Κοινωνικά Αγαθά, το Σάββατο 10 Ιουνίου 2023 και ώρα 18.00 στην αίθουσα του Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Σάμης.

Η εκδήλωση είχε αντικείμενο τους σπόρους ως κοινωνικά αγαθά ώστε να συνδεθεί με τις υπάρχουσες και επίκαιρες κρίσεις που βιώνουν οι πολίτες (γεωργοί, καταναλωτές, επαγγελματίες) και έχουν να κάνουν με την κλιματική αλλαγή, την διατροφική και οικονομική κρίση, την πρόσφατη πανδημία και την επιβίωση των τοπικών κοινοτήτων.

Έγινε ενημέρωση σχετικά με τις νεότερες εξελίξεις σε θεσμικό, τεχνικό και κοινωνικό επίπεδο σε σχέση με τους παραδοσιακούς και βιολογικούς σπόρους στην Ευρώπη και την Ελλάδα από τον Κώστα Κουτή, Δρ Γεωπόνου συντονιστή του ΑΙΓΙΛΟΠΑ.

Η συζήτηση στην οποία συμμετείχαν καλλιεργητές, γεωπόνοι, εκπαιδευτικοί, εκπρόσωποι φορέων και πολίτες του νησιού που ακολούθησε είχε στόχο να αναδείξει εμπειρίες και χρήσιμες προτάσεις για την τοπική κοινωνία σχετιζόμενες άμεσα και με το ιστορικά πρόσφατο και καινοτόμο- πανευρωπαϊκό- εγχείρημα δημιουργίας Κοινωνικής Περιφερειακής Τράπεζας Σπόρων των Ιονίων το 2019 που μένει από τότε, δυστυχώς, λειτουργικά ανενεργό.

Η συζήτηση πλαισιώθηκε από ανταλλαγή σπόρων μεταξύ των συμμετεχόντων και μπουφέ που πρόσφερε ευγενικά ο Δήμος Σάμης.

10_6_2023
ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ

Innovative Organic Fruit Breeding and Uses

Διαδικτυακό εργαστήριο για την Κοινωνική Καινοτομία στα πλαίσια του Έργου InnOBreed

Την Τετάρτη 28 Ιουνίου στις 10.00 (διαδικτυακά) διεξάχθηκε ένα πανελλαδικό, διαδικτυακό εργαστήριο για την Κοινωνική Καινοτομία (ΚΚ), ως άμεσα ενδιαφερόμενο για την ανάπτυξη Κοινωνικών Καινοτομιών στον τομέα της Οργανικής Βελτίωσης Φρούτων (ΟΒΦ) στην Ελλάδα.

Ο στόχος του εργαστηρίου για την Κοινωνική Καινοτομία (ΚΚ) ήταν να επικυρώσει και να προσαρμόσει τον ορισμό της ΚΚ που αναπτύχθηκε και θα χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο του έργου InnOBreed και του προγράμματος Horizon Europe. Αυτό το

βήμα θεωρήθηκε κρίσιμο για να διασφαλιστεί ότι ο ορισμός είναι σχετικός, ακριβής και αντικατοπτρίζει τις προοπτικές και τις εμπειρίες της ΚΚ που χαρακτηρίζουν τον τομέα της Οργανικής Βελτίωσης Φρούτων (ΟΒΦ) στις χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα.

Αποτελέσματα του εργαστηρίου ήταν:

- ένας επικυρωμένος και κατάλληλος ορισμός της ΚΚ που να αντικατοπτρίζει τις προοπτικές και τις εμπειρίες των εταίρων.
- η αυξημένη ευαισθητοποίηση και κατανόηση μεταξύ των εταίρων σχετικά με την ΚΚ και τη σημασία της στον τομέα της ΟΒΦ και στο πρόγραμμα InnOBreed.

Στο εργαστήριο συμμετείχαν:

1. **Σέβη Λιουζα** (Biofru Οικολογικό Αγροκτημα, Καστοριά)
2. **Δρ. Παυλίνα Δρογούδη** (ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ - Ινστιτούτο Οπωροφόρων Δέντρων)
3. **Ραλλού Τσίγκου** (Agrisles project, Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου)
4. **Αρετή Αλεξοπούλου** (Κοινοτική Τράπεζα Σπόρων Μοιρών, Κρήτη)
5. **Δρ. Κώστας Κουτής** (ΑΙΓΙΛΟΠΑΣ, Οικολογικό Ερευνητικό Αγρόκτημα ΛΩΤΟΣ)
6. **Στέφανος Λιούζας** (Οικοτροπιο - Σύλλογος Οικολογικής Γεωργίας και Χειροτεχνίας Καστοριάς)
7. **Γιάννης Παρτοζής** (Bioscoop- Συνεταρισμός Καταναλωτών-Βιολογικών Θεσσαλονίκης)
8. **Δημήτρης Γραμματής** (Βιοκαλλιεργητής Φρούτων)

Τεχνικό Εργαστήριο με αντικείμενο τις Βιολογικές Ποικιλίες και το Βιολογικό Ετερογενές Υλικό σιτηρών και κηπευτικών

Την Πέμπτη, 22 Ιουνίου από τις 9.30 έως τις 12.00 στην αίθουσα συνεδριάσεων του Εργαστηρίου Χημείας και Τεχνολογίας, του Ινστιτούτου Γενετικής Βελτίωσης και Φυτογενετικών Πόρων (ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ), στη Θέρμη της Θεσσαλονίκης πραγματοποιήθηκε Τεχνικό Εργαστήριο με αντικείμενο τις Βιολογικές Ποικιλίες και το Βιολογικό Ετερογενές Υλικό σιτηρών και κηπευτικών.

Πιο συγκεκριμένα, στο Εργαστήριο, που οργανώθηκε από τον ΑΙΓΙΛΟΠΑ, στα πλαίσια του προγράμματος HORIZON Europe **LIVESEEDING** έγινε γνωριμία με τις Βιολογικές

Ποικιλίες και το Βιολογικό Ετερογενές Υλικό καθώς επίσης και με το νέο Κανονισμό για το Βιολογικό Πολλαπλασιαστικό Υλικό που προβλέπει την παραγωγή και εμπορία τους.

Βελτιωτές, ερευνητές που ασχολούνται με τους φυτογενετικούς πόρους, βιοκαλλιεργητές, παραγωγοί πολλαπλασιαστικού υλικού και άλλοι ενδιαφερόμενοι της διατροφικής αλυσίδας παρευρέθηκαν μαζί με τις εθνικές αρχές (ΥπααΤ) και συζήτησαν:

- τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά σιτηρών και κηπευτικών για βιολογική αγρονομική συμπεριφορά και ποιότητα που ενδιαφέρει τη χώρα μας καθώς και
- τις αναγκαιότητες για την παραγωγή εγχώριου βιολογικού σπόρου και τη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος χρήσης και εμπορίας του.

Επίσης, το εργαστήριο πλαισιώθηκε από επίσκεψη στον πειραματικό αγρό ποικιλιών μαλακού σιταριού που αξιολογούνται ως προτεινόμενες βιολογικές ποικιλίες.

Το LiveSeeding είναι μια 4ετής Δράση Καινοτομίας που στοχεύει να βελτιώσει τη διαθεσιμότητα και την επάρκεια βιολογικού σπόρου ποικιλιών κατάλληλων για βιολογική καλλιέργεια, να αυξήσει και να σταθεροποιήσει τη ζήτηση της αγοράς για βιολογικούς σπόρους και να προωθήσει μια ευνοϊκή πολιτική και ρυθμιστικό περιβάλλον.

Μάθετε περισσότερα στο
<https://liveseeding.eu/>

Απόψεις για τα σχέδια Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αφορούν την **παραγωγή και εμπορία πολλαπλασιαστικού υλικού & τις Νέες Γονιδιωματικές Τεχνικές (ΝΓΤ)**

Της **Ραλλούς Τσίγγου**

Γεωπόνου, Msc Διαχείριση Περιβάλλοντος
Υπεύθυνη επί θεμάτων νομοθετικού πλαισίου
ΑΙΓΙΛΟΠΑΣ

Στις 5 Ιουλίου 2023 κατατέθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή δύο (2) σχέδια-προτάσεις Κανονισμών, το ένα αφορά την παραγωγή και εμπορία πολλαπλασιαστικού υλικού και το δεύτερο τις Νέες Γονιδιωματικές Τεχνικές (ΝΓΤ) δηλαδή τη νέα γενιά γενετικά τροποποιημένων οργανισμών. Οι προτάσεις αυτές της Κομισιόν τίθενται σε επεξεργασία σε συναντήσεις εργασίας μεταξύ εμπειρογνομόνων κάθε Κράτους Μέλους της Ε.Ε., μεταξύ των Υπουργών Γεωργίας του Ευρ. Συμβουλίου και θα τεθούν ξεχωριστά, μετά τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις που θα προκύψουν, σε ψηφοφορία στην Ευρωβουλή.

Α) Πρόταση για την παραγωγή και εμπορία πολλαπλασιαστικού υλικού

Αφορά το φυτικό πολλαπλασιαστικό υλικό (ΦΠΥ), εκτός από:

- τα **καλλωπιστικά φυτά**,
- το **δασικό πολλαπλασιαστικό υλικό**
- το **ΦΠΥ** που πωλείται, μεταβιβάζεται είτε δωρεάν είτε όχι, σε τελικούς χρήστες για **ιδιωτική τους χρήση και εκτός των εμπορικών τους δραστηριοτήτων** και
- το **ΦΠΥ** που χρησιμοποιείται αποκλειστικά για **επίσημες δοκιμές, δημιουργία, επιθεωρήσεις, εκθέσεις ή επιστημονικούς σκοπούς**

Με αυτήν την πρόταση:

1 Εισάγεται η **έννοια του ετερογενούς υλικού και στη συμβατική γεωργία** δηλαδή της ομάδας φυτών εντός μίας βοτανικής ταξινομικής μονάδας, που έχουν κοινά φαινοτυπικά χαρακτηριστικά, υψηλό επίπεδο γενετικής και φαινοτυπικής

ποικιλομορφίας, δεν είναι ποικιλία και δεν αποτελεί μείγμα ποικιλιών.

Δίνεται η δυνατότητα στο ΦΠΥ που ανήκει σε **διατηρητέα ποικιλία καταχωρημένη στο εθνικό μητρώο ποικιλιών** να παράγεται **κατά παρέκκλιση** και να διατίθεται στην αγορά της Ένωσης ως τυποποιημένοι σπόροι ή υλικό και να συνοδεύεται από **ετικέτα** του επαγγελματία με την ένδειξη «**Διατηρητέα ποικιλία**».

3 Το ΦΠΥ από ετερογενές υλικό μπορεί να παράγεται κατά παρέκκλιση και να διατίθεται στην αγορά της Ένωσης χωρίς να ανήκει σε ποικιλία μετά από **κοινοποίηση** του ετερογενούς υλικού από τον επαγγελματία στις αρμόδιες αρχές, με την **υποβολή φακέλου** που περιέχει τα στοιχεία επικοινωνίας του αιτούντος, το είδος και την ονομασία του ετερογενούς υλικού γ) την περιγραφή του ετερογενούς δ) δήλωση του αιτούντος ε) ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα. **Τρεις μήνες** μετά την ημερομηνία που αναγράφεται στην απόδειξη **παραλαβής**, υπό την προϋπόθεση ότι δεν ζητήθηκαν συμπληρωματικές πληροφορίες ή ότι δεν κοινοποιήθηκε στον προμηθευτή επίσημη άρνηση για λόγους έλλειψης πληρότητας της κοινοποίησης, η αρμόδια αρχή θεωρείται ότι έχει αναγνωρίσει την κοινοποίηση και το περιεχόμενό της, και το ετερογενές υλικό περιλαμβάνεται στο **μητρώο ετερογενούς υλικού**.

4 Το ΦΠΥ μπορεί να διατίθεται στην αγορά σε **τράπεζες γονιδίων, οργανισμούς και δίκτυα, ή να αποτελεί αντικείμενο εμπορίας μεταξύ τους**, τα οποία έχουν καταστατικό στόχο ή στόχο που έχει κοινοποιηθεί επίσημα στην αρμόδια αρχή τη διατήρηση των φυτογενετικών πόρων, όπου οποιαδήποτε από τις

δραστηριότητες διεξάγεται για **μη κερδοσκοπικούς σκοπούς**.

Μπορεί επίσης να διατίθεται στην αγορά από τις εν λόγω τράπεζες γονιδίων, οργανώσεις και δίκτυα σε πρόσωπα που ασχολούνται με τη διατήρηση του εν λόγω ΦΠΥ ως τελικοί καταναλωτές, για μη κερδοσκοπικούς σκοπούς.

Αυτό το ΦΠΥ πρέπει

- να είναι καταχωρισμένο σε **μπτρώο, με κατάλληλη περιγραφή και δείγματα**,
- να τίθεται στη διάθεση των αρμόδιων αρχών και πρέπει να είναι ουσιαστικά απαλλαγμένο από επιβλαβείς για την ποιότητα οργανισμούς και κάθε ελάττωμα που ενδέχεται να βλάψει την ποιότητά του ως πολλαπλασιαστικού υλικού,
- να έχει ικανοποιητική ευρωστία και διαστάσεις ανάλογα με τη χρησιμότητά του ως πολλαπλασιαστικό υλικό και, εάν πρόκειται για σπόρους,
- να έχει ικανοποιητική βλαστική ικανότητα.

5 Κατά παρέκκλιση, οι γεωργοί μπορούν να ανταλλάσσουν σπόρους σε είδος, εάν οι σπόροι αυτοί πληρούν όλες τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- **παράγονται στις εγκαταστάσεις** του αντίστοιχου γεωργού.
- **προέρχονται από τη συγκομιδή** του αντίστοιχου γεωργού.
- **δεν υπόκεινται σε σύμβαση παροχής υπηρεσιών** που έχει συναφθεί από τον αντίστοιχο γεωργό **με επαγγελματία που πραγματοποιεί παραγωγή σπόρων**.
- **οι σπόροι χρησιμοποιούνται για τη δυναμική διαχείριση των σπόρων του γεωργού με σκοπό τη συμβολή στην αγροβιοποικιλότητα**.
- **δεν πρέπει να ανήκουν σε ποικιλία για την οποία έχουν χορηγηθεί δικαιώματα**
- **πρέπει να περιορίζονται σε μικρές ποσότητες**, οι οποίες καθορίζονται από τις αρμόδιες αρχές για συγκεκριμένα είδη ανά έτος και ανά γεωργό
- **πρέπει να είναι ουσιαστικά απαλλαγμένοι από επιβλαβείς για την ποι-**

ότητα οργανισμούς και από κάθε ελάττωμα που ενδέχεται να επηρεάσει την ποιότητά τους ως σπόρων και πρέπει **να έχουν ικανοποιητική βλαστική ικανότητα**.

6 Κατά παρέκκλιση, η αρμόδια αρχή μπορεί να επιτρέπει στους επαγγελματίες να διαθέτουν στην αγορά **σπόρους γενεών που προηγούνται της κατηγορίας προβασιτικού υλικού σε άλλον επαγγελματία, με σκοπό τη δημιουργία νέων ποικιλιών** (στο εξής: σπόροι βελτιωτών).

Το ΦΠΥ συνοδεύεται από ετικέτα με την ένδειξη «σπόροι βελτιωτή». Είναι σφραγισμένο και φέρει αριθμό παρτίδας που πρέπει να χρησιμοποιείται για την ταυτοποίηση και τη διενέργεια δοκιμών με εδαφοτεμάχια-μάρτυρες πριν χρησιμοποιηθεί ως προβασιτικός σπόρος.

7 Μία διατηρητέα ποικιλία καταχωρείται στο εθνικό μπτρώο ποικιλιών κατά παρέκκλιση της τυπικής αίτησης καταχώρησης από πλευράς διακριτότητας, ομοιομορφίας, σταθερότητας, στο εθνικό μπτρώο ποικιλιών και των τεχνικών κανόνων εξέτασης, εάν πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) διαθέτει επίσημα αναγνωρισμένη περιγραφή, στην οποία προσδιορίζονται τα χαρακτηριστικά που την καθιστούν διατηρητέα ποικιλία δηλαδή ποικιλία η οποία:

- καλλιεργείται παραδοσιακά ή **είναι νέα ποικιλία που παράγεται τοπικά υπό ειδικές τοπικές συνθήκες** στην Ένωση, και είναι προσαρμοσμένη στις συνθήκες αυτές· και
- χαρακτηρίζεται από υψηλό επίπεδο γενετικής και φαινοτυπικής ποικιλομορφίας μεταξύ μεμονωμένων αναπαραγωγικών μονάδων.

β) φέρει ένδειξη της αρχικής περιοχής καταγωγής της·

γ) φέρει κατάλληλη ονομασία σύμφωνα με το άρθρο 54· (δεν υπάρχει δικαίωμα τρίτου εντός Ε.Ε., δεν είναι πανομοιότυπη μ άλλα και να υπάρξει σύγχυση, μπορεί να ναι προσβλητική ή να παραπλανήσει κλπ)

Οι εφαρμοστικοί εγκυκλίοι που θα εκδοθούν αργότερα θα καθορίσουν τις λεπτομέρειες εφαρμογής, λόγω της έκδοσης Κανονισμού θα είναι δεσμευτικές για όλα τα κράτη μέλη σ αντίθεση με το υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο για τις τοπικές αβελτίωτες ποικιλίες, που είναι λιγότερο δεσμευτικό λόγω οδηγιών της Ε.Ε.. Με τα μέχρι σήμερα δεδομένα, συμπερασματικά:

- **επιτρέπεται η πώληση τοπικών αβελτίωτων ποικιλιών που δεν είναι εγγεγραμμένες στον εθνικό κατάλογο μόνο σε πολίτες που δεν έχουν επαγγελματική, γεωργική δραστηριότητα αρκεί βέβαια να πληρούν το κανονιστικό πλαίσιο φυτουγείας.**
- **Οι αγρότες επιτρέπεται ν' ανταλλάσσουν τους σπόρους τους σε μικρές ποσότητες και κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες** π.χ. να μην υπόκεινται οι σπόροι που ανταλλάσσουν σε ποικιλίες με δικαιώματα, και να μην τους δίνουν σε φυτωριούχους.
- Μέχρι σήμερα οι παραδοσιακές, τοπικές αβελτίωτες ποικιλίες εγγράφονταν στον Εθνικό Κατάλογο κατά παρέκκλιση βάση οδηγιών της Ε.Ε. ως διατηρητέες. Μ' αυτή την πρόταση εφόσον ψηφιστεί ως έχει, **δίνεται δυνατότητα ύπαρξης νέας ποικιλίας ως διατηρητέα ποικιλία εφόσον παράγεται τοπικά υπό ειδικές συνθήκες.**
- Οι εθνικές τράπεζες σπόρων, ιδιωτικές συλλογές και δίκτυα διατήρησης **μπορούν υπό προϋποθέσεις να πωλούν σε ερασιτέχνες.**

Β) Πρόταση για τις Νέες Γονιδιωματικές Τεχνικές (ΝΓΤ)

Η νομοθετική αυτή πρόταση, προβλέπει 2 κατηγορίες φυτών που προκύπτουν με τις ΝΓΤ. Την μεν πρώτη κατηγορία **ΝΓΤ1**, την θεωρεί ισοδύναμη με τα συμβατικά φυτά, θέτοντας ένα όριο 20 γενετικών τροποποιήσεων (μέχρι 20 υποκαταστάσεις ή εισαγωγές νουκλεοτιδίων) και τη δεύτερη κατηγορία **ΝΓΤ2**, που αποτελούν τα φυτά με περισσότερες από 20 γενετικές τροποποιήσεις.

Ενώ για τα δεύτερα ΝΓΤ2 δεν καταργεί την αξιολόγηση κινδύνων πριν την έγκριση καλλιέργειας και διατηρούνται η ιχνηλασιμότητα και η σήμανση μέχρι τον τελικό καταναλωτή, για τα μεν πρώτα ΝΓΤ1 δεν απαιτεί τίποτα από όλα αυτά.

Το όριο των 20 γενετικών τροποποιήσεων για την ισοδυναμία των φυτών αυτών με τα συμβατικά **είναι αυθαίρετο χωρίς καμία επιστημονική βάση**. Εξάλλου η ιδέα ότι «μικρές» αλλαγές στο DNA έρχονται με μικρούς ή καθόλου κινδύνους έρχεται σε αντίθεση με επιστημονικές αποδείξεις. Κατά τη χρήση αυτής της νέας γενετικής τεχνολογίας είναι απαραίτητη η ανάλυση κινδύνου καθώς **έχουν παρατηρηθεί αστοχίες κατά την γονιδιακή επεξεργασία** δηλαδή ακούσιες διαγραφές γονιδίων, μη επιθυμητές επιδράσεις σε γονίδια μη στόχους καθώς επίσης και στην αλληλουχία των γονιδίων. **Αυτές οι αστοχίες είναι δύσκολο ν' ανιχνευθούν και απαιτούν τη σάρωση όλου του γονιδιώματος.**

Έτσι, η απελευθέρωση των φυτών ΝΓΤ1 στο περιβάλλον χωρίς κανένα έλεγχο, **ενέχει τον κίνδυνο αβέβαιων επιδράσεων στην υγεία μέσω της διατροφής τους αλλά και στο περιβάλλον** μέσα από την αλληλεπίδρασή τους με τα ήδη καλλιεργούμενα φυτά αλλά και τ' άγρια και ενδημικά. **Αφαιρεί επιπλέον από τα κράτη μέλη το δικαίωμα απαγόρευσης της καλλιέργειας σε εθνικό έδαφος στην περίπτωση που βλάπτεται κάποιο τοπικό προϊόν ή και στοιχεία του οικοσυστήματος.**

Το νομοσχέδιο **επιτρέπει στις εταιρίες στα πλαίσια της «εμπιστευτικότητας» να μην δημοσιοποιούν επιστημονικές πληροφορίες για την ανίχνευση και την ιχνηλασιμότητα** ενώ η παρακολούθηση τους στη συνέχεια κατά την καλλιέργεια τους είναι προαιρετική. Μ' αυτό τον τρόπο οι πολυεθνικές εταιρείες σποροπαραγωγής περιορίζουν σημαντικά το κόστος τους εις βάρος της υγείας των πολιτών και του περιβάλλοντος. Ταυτόχρονα **η «συνύπαρξη» ΝΓΤ φυτών και βιολογικών θα είναι σχεδόν αδύνατη στην πράξη**, παρόλο που η νομοθετική πρόταση προβλέπει ότι δεν θα επιτρέπονται ΝΓΤ στη βιολογική Γεωργία.

Επειδή:

- η Ελληνική Γεωργία χαρακτηρίζεται από μικρή κλίμακα εκμεταλλεύσεις, οι οποίες έχουν εμπορικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα παραγωγής γεωργικών προϊόντων χωρίς ΓΤΟ,
- έχουμε το δικαίωμα ελεύθερης επιλογής για να γνωρίζουμε τι τρώμε
- ο καλλιεργητής - είτε βιολογικός ή συμβατικός - που θέλει να κρατήσει το προϊόν του μακριά από γενετικά τροποποιημένα, θα κινδυνεύει συνεχώς από την επιμόλυνση μέσω τυχαίων διασταυρώσεων με ενδεχόμενα σοβαρές οικονομικές και άλλες επιπτώσεις για το προϊόν του,

είναι απαραίτητο:

- η υποχρεωτική διεξαγωγή αναλύσεων κινδύνου, ιχνηλασιμότητας και σήμανσης μέχρι τον τελικό καταναλωτή και για τα φυτά ΝΓΤ1 και μάλιστα η αξιολόγηση των περιβαλλοντικών κινδύνων **να πραγματοποιείται σε επίπεδο Κρατών Μελών λόγω των**

αγροπεριβαλλοντικών ιδιαιτεροτήτων που μπορεί να επηρεάσουν τη συμπεριφορά της ποικιλίας ΝΓΤ

- να υπάρξει η δυνατότητα **ένα Κράτος Μέλος να έχει το δικαίωμα απαγόρευσης της καλλιέργειας στο εθνικό του έδαφος**
- η εξέταση **έγκριση των φυτών ΝΓΤ εφόσον έχει αναπτυχθεί μέθοδος ανίχνευσης** σχετικά με την αλληλουχία των γονιδίων στο DNA
- το σχέδιο παρακολούθησης μετά την απελευθέρωση του φυτού ΝΓΤ στο περιβάλλον μέσω της καλλιέργειας του να είναι υποχρεωτικό και όχι προαιρετικό.

Γενικά σχόλια

Είναι γεγονός ότι το 2013 είχε προταθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ένα σχέδιο ενιαίου Κανονισμού για την παραγωγή και εμπορία πολλαπλασιαστικού υλικού ιδιαίτερα δυσμενές για την βιοποικιλότητα καθώς όριζε ως εμπορία ακόμη και την ανταλλαγή των σπόρων μεταξύ των πολιτών. Οι αντιδράσεις ήταν τόσο έντονες που χρειάστηκε η απόσυρσή του, μετά την κατάψυξη του στο Ευρωκοινοβούλιο. Σήμερα, μετά από μία 10ετία, η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι σαφώς καλύτερη και σε κάποια σημεία ακόμη και από την υπάρχουσα νομοθεσία.

Η πρόταση σχετικά με τις ΝΓΤς είναι εξαιρετικά δυσμενής για την διατροφική ασφάλεια καθώς και του περιβάλλοντος και των οικοσυστημάτων και η αντίδρασή μας πρέπει να είναι εξίσου έντονη ώστε ν' αποσυρθεί.

Οι νέες τεχνολογίες μπορούν και πρέπει να ενσωματωθούν στην Ευρωπαϊκή Νομοθεσία με τρόπο όμως ασφαλή και να μην αποτελούν όχημα των πολυεθνικών για την διατροφική μας εξάρτηση με ότι αυτό συνεπάγεται για τους αγρότες, την Ελληνική γεωργία αλλά και για την υγεία μας.

20

2004-2024 **Χρόνια**

ΚΙΝΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΠΟΡΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΑΙΓΙΛΟΠΑΣ

Του **Κώστα Κούττη**

Συντονιστή του Δικτύου ΑΙΓΙΛΟΠΑ

Όταν το 2004 ιδρύσαμε τον ΑΙΓΙΛΟΠΑ δεν φανταζόμασταν ότι φέτος θα γιορτάζαμε είκοσι, τουλάχιστον, χρόνια προσήλωσης σε δυο βασικούς στόχους:

διατήρηση της γεωργικής βιοποικιλότητας και προώθηση- ενίσχυση της οικολογικής γεωργίας. Στόχοι που εκθρέψαμε από τη δεκαετία του 90 δουλεύοντας με το Εργαστήρι Οικολογικής Πρακτικής Θεσσαλονίκης για δέκα χρόνια, μιας πρωτοπόρας οργάνωσης για τη βιοκαλλιέργεια στη Βόρεια Ελλάδα, που έπρεπε να συνεχιστούν αξιοποιώντας την εμπειρία και τις προτεραιότητες εκείνης της εποχής.

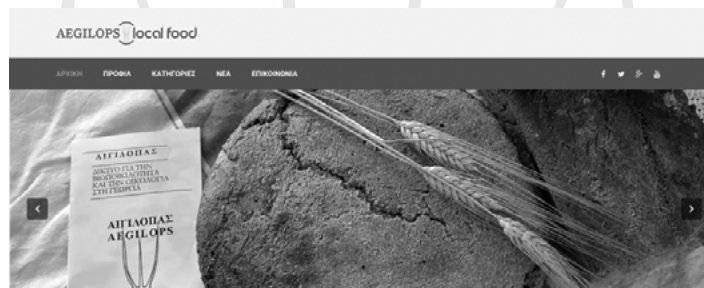
Σύντομο Ιστορικό

Μετά την οριστική παύση του Εργαστηρίου το 2000 η αφορμή δόθηκε έχοντας στα χέρια μας

1. **Δεδομένα - ενδείξεις** (και αργότερα αποδείξεις) από συμμετοχή μας σε διετή επιστημονικό πειραματισμό (μεταπτυχιακή μελέτη) ότι παλιές και παραδοσιακές ποικιλίες σταριού προσαρμόζονται καλύτερα σε συνθήκες βιολογικής γεωργίας
2. Ένα **πλούσιο υλικό** από τέτοιες αβελτίωτες ποικιλίες που μας εμπιστεύτηκε η Τράπεζα Γενετικού Υλικού και αναπαράγαμε συστηματικά.
3. Μια αξιόλογη **συλλογή σπόρων**, κληρονομιά από το Δίκτυο Ανταλλαγής και Διατήρησης Ντόπιων Ποικιλιών που είχαμε ιδρύσει το 1995 στα πλαίσια του Εργαστηρίου
4. Μπόλικη **όρεξη και αγωνία για το μέλλον** της οικολογικής γεωργίας στην Ελλάδα

Τα υλικά τα είχαμε, έμενε μια καλή νέα πρωτοβουλία και ένα σχέδιο- συνταγή που αρχίσαμε να το διαμορφώνουμε ήδη από το 2002 ώστε, ακόμη και χωρίς πόρους να καταφέρναμε να επικεντρωθούμε επιτυχώς σε ένα ξεκάθαρο στόχο: να αξιοποιήσουμε τις παραδοσιακές ποικιλίες και την πλούσια γεωργική κληρονομιά της χώρας προς την κατεύθυνση της οικολογικής γεωργίας. Όχι, απλά λοιπόν, να κάνουμε ένα δίκτυο διατήρησης σπόρων αλλά ένα νέο εργαστήριο (Δίκτυο για τη Βιοποικιλότητα και την Οικολογία στη Γεωργία, με σήμα το ταπεινό αλλά σπουδαίο αγριόχορτο ΑΙΓΙΛΟΠΑ, πρόγονο του σταριού) που να εργάζεται

συστηματικά με το σπόρο για να βοηθήσει τους βιοκαλλιεργητές να κάνουν επιτυχημένη οικολογική γεωργία παράγοντας καλή ποιοτική τροφή. Στόχους που ακολουθήσαμε πιστά, παρόλες τις αντιξοότητες, όλα τα χρόνια που ακολούθησαν έως σήμερα, 20 χρόνια μετά.

Συνοπτικά οι κυριότερες δράσεις - επιτεύγματα 20ετίας του ΑΙΓΙΛΟΠΑΣ:

- α. Συστηματική** συλλογή, επαναπατρισμός και διατήρηση τοπικών ποικιλιών σιτηρών, οσπρίων, κτηνοτροφικών ειδών, κηπευτικών και οπωροφόρων δέντρων και δημιουργία βάσης δεδομένων (1200 δείγματα κηπευτικών, 750 δείγματα σιτηρών, ψυχανθών κι αροτραίων, 200 παλιές ποικιλίες μήλα κι αχλάδια) Δημιουργία κοινοτικών τραπεζών - συλλογών σε διάφορα μέρη της Ελλάδας (Θεσσαλία, Μακεδονία, Πελοπόννησο, νησιά και Κρήτη)
- β. Μαζική** σποροπαραγωγή και επαναεισαγωγή στην καλλιέργεια των παραδοσιακών σταριών Σκληρόπετρα, Ξυλόκαστρο, Λήμνος και πολλών άλλων ποικιλιών από διαφορετικά είδη (κηπευτικά φάβες, κριθάρι)
- γ. Συστηματική** μελέτη (ιστορική, αγροκομική, διατροφική) αξιολόγηση και επιλογή (συμμετοχική οργανική βελτίωση) σιταριού μαλακού και σκληρού, μονόκοκκου, δίκκοκου και σπέλτα, κοινού και γυμνού κριθαριού, τομάτας, πιπεριάς κλπ
- δ. Διάθεση** δωρεάν σπόρου και φυταρίων τοπικών ποικιλιών και σπόρων του δικτύου σε ερασιτέχνες και βιοκαλλιεργητές για δοκιμή και πειραματισμό. Διάθεση πειραματικού υλικού για πλήθος φοιτητικών πτυχιακών, μεταπτυχιακών και διδακτορικών διατριβών και για ερευνητικούς σκοπούς.

δ. Εγγραφή στον εθνικό καταλογο προς διατήρηση των παραδοσιακών ποικιλιών σταριού Καπλουτζας (Μονόκοκκο), Σαρίτσαμ (σκληρο) και πιπεριάς Μπαχόβου

ε. Ίδρυση και λειτουργία του θεσμού των σχολείων σπόρων σε διάφορα μέρη της Ελλάδας, έκδοση τεχνικών εγχειριδίων, συγγραφή επιστημονικών και εκλαϊκευμένων άρθρων και δράσεις εκπαίδευσης και κατάρτισης στον σπορο και τη βιολογική γεωργία

στ. Συνεργασίες με εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα (Πανεπιστήμια, Ινστιτούτα, Τράπεζα Γενετικού Υλικού στην Ελλάδα και το εξωτερικό στα πλαίσια ερευνητικών προγραμμάτων και κοινής δράσεις. Εκπαίδευση σε σχολεία και συνεργασία με περιβαλλοντικές οργανώσεις.

ζ. Συμμετοχή σε πανευρωπαϊκές οργανώσεις βιοποικιλότητας (SAVE, ECLLD) βιολογικής γεωργίας (IFOAM, ECOPB) και πρωτοβουλία ίδρυσης του Βαλκανικού δικτύου σπόρων

η. Πρωτοβουλίες, συμμετοχή και συνεργασίες σε κινηματικό επίπεδο με οργανώσεις και πρωτοβουλίες γεωργών, πολιτών για τα κοινά αγαθά, την υπεράσπιση των δικαιωμάτων των γεωργών, την ελευθερία του σπόρου, τον αγώνα ενάντια στα μεταλλαγμένα και τις διατλαντικές συμφωνίες, την ιδιωτικοποίηση του νερού και άλλες κινηματικές δράσεις.

θ. Παρεμβάσεις, συστάσεις και δράσεις σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο για ευνοϊκό νομικό πλαίσιο διατήρησης ποικιλιών, εμπορίας σπόρων, ενίσχυσης του βιολογικού σπόρου και εθνικής σποροπαραγωγής

ι. Υποστήριξη βιοκαλλιεργητών και προώθηση των προϊόντων από ποικιλίες και σπόρους του δικτύου (ιστοσελίδα aegilopslocalfood.gr)

κ. Διοργάνωση εκδηλώσεων, ημερίδων, συνεδρίων, ημέρες αγρού, ανταλλαγών σπόρων γαστρονομικές συναντήσεις με θέμα τις τοπικές ποικιλίες, τη διατροφή και το βιολογικό σπόρο. Συνεργασία με τοπικούς φορείς, γεωργούς, επαγγελματίες και πολίτες.

Να μερικοί σπουδαίοι σταθμοί τη οργάνωσης μέσα στα 20 χρόνια:

2002: ανεπίσημη σύσταση του ΑΙΓΙΛΟΠΑ με επιστημονική συμβουλευτική επιτροπή και ομάδα συνεργαζόμενων βιοκαλλιεργητών.

2003: πρώτη γιορτή του παλιού σταριού (κτήμα Αντωνόπουλου, Φάρσαλα και συγκριτική αξιολόγηση παλαιών και νέων ποικιλιών σιταριού

2004: ίδρυση της μη κυβερνητικής οργάνωσης του ΑΙΓΙΛΟΠΑ με έδρα το Βόλο και Εστιακά σημεία σε Καστοριά και Κιλκίς, Σέρρες, Θεσσαλονίκη Έναρξη πολυετούς προγράμματος διατήρησης-αξιολόγησης σταριού με συνεργαζόμενους παραγωγούς. Πρόταση-σχέδιο για συστηματική διατήρηση παραδοσιακών ποικιλιών (όλων των ειδών), συμμετοχική επιλογή και σποροπαραγωγή σε εθνική κλίμακα στα πλαίσια του κινήματος (Γιορτή Οικολογικής Γεωργίας, Βόλος)

2005: δεύτερη γιορτή του παλιού σταριού (Θεσσαλονίκη). Διατοπικές δοκιμές – πειράματα σταριού σε Κιλκίς, Θεσσαλονίκη, Λάρισα.

2007: σποροπαραγωγή και επανεισαγωγή στην καλλιέργεια των παραδοσιακών ποικιλιών Σκληρόπετρας και Ξυλόκαστρου στη Θεσσαλία και Βόρεια Ελλάδα. Προσπάθεια επανεισαγωγής παραδοσιακών ποικιλιών σταριού της Κρήτης στην περιοχή Κισσάμου Χανίων

2009: γιορτή του παλιού σταριού στο Κιλκίς. Προσπάθεια μαζικής επανεισαγωγής στην καλλιέργεια παραδοσιακών ποικιλιών σταριού του ΑΙΓΙΛΟΠΑ απο επαγγελματίες καλλιεργητές με υποστήριξη της Τράπεζας Γενετικού υλικού

2012: πρώτο Σχολείο Σπόρων στην Έδεσσα, με τη συμμετοχή της Τράπεζας Γενετικού Υλικού και αρκετών σποροδικτύων από όλη την Ελλάδα

2014: σποροπαραγωγή και μαζική επανεισαγωγή της ποικιλίας σκληρού σιταριού Λήμνος

2014: τριετής ερευνητική δραστηριότητα στους ντυμένους τύπους σιταριού και οργάνωση ανοικτής εκδήλωσης για τα 10 χρόνια του ΑΙΓΙΛΟΠΑ με θέμα: « Η ΖΕΑ και τα 100 πρόσωπά της» σε πειραματικό επιδεικτικό αγρό στο Βόλο για την έγκυρη επιστημονική

τεκμηρίωση σχετικά με το θέμα της ΖΕΑΣ.

2016: συνδιοργάνωση με την Ένωση Αγροτών Βιοκαλλιεργητών Βορείου Ελλάδας του 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου Βιολογικής Γεωργίας και Κτηνοτροφίας στο Πετρίτσι Σερρών

2017: συμμετοχή στο τετραετές ερευνητικό έργο LIVESEED (Horizon 2020) για την ενίσχυση του βιολογικού σπόρου και της οργανικής βελτίωσης στην Ευρώπη. Πρωτοβουλίες και δράσεις σε εθνικό επίπεδο. Συντονισμός για τη δημιουργία ευρωπαϊκού δικτύου οργανικών βελτιωτών φρούτων

2019: συμμετοχή στο Φορέα Διαχείρισης Κοινωνικής Τράπεζας Σπόρων της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων και αποφασιστική συμβολή στη δημιουργία του καταστατικού (αρχές, λειτουργία) του φορέα

2021: συμμετοχή στα ερευνητικά έργα οργανικής βελτίωσης φρούτων InnOBreed και βιολογικού σπόρου LIVESEEDING (Horizon EUROPE)

2002: πρωτοβουλία δημιουργίας Βαλκανικού δικτύου σπόρων

2023: δημιουργία βάσης δεδομένων της κοινοτικής τράπεζας σπόρων του ΑΙΓΙΛΟΠΑ

Ευχαριστούμε τα μέλη, συνεργάτες, δωρητές, εθελοντές και φίλους του δικτύου μας για την αμέριστη συμπαράστασή τους, τη συμμετοχή και υποστήριξή τους όλα αυτά τα χρόνια. Δίνουμε την υπόσχεση ότι συνεχίζουμε μαζί τους τον αγώνα για τα δικαιώματα των γεωργών στο σπόρο και των πολιτών για ποιοτική τροφή και ευ-ζωΐα και όχι μόνο επιβίωση.

20
2004-2024 χρόνια

ΚΙΝΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΠΟΡΟ ΚΑΙ ΤΗΝ
ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ
ΑΙΓΙΛΟΠΑΣ

Γιορτή Παραδοσιακού Σπόρου και Οικολογικού Κήπου-μπαξέ Κοινά αγαθά - Ιδιωτικοποιήσεις - Αυτόνομες Κοινότητες

Α.Π.Ο.Δράσης - Αιγίλοπας

Στη φετινή γιορτή συζητήσαμε για τα κοινά αγαθά, το νερό, τους σπόρους, τη γη, τον αέρα, τους δημόσιους χώρους και την επίθεση που δέχονται καθημερινά από τα κέντρα εξουσίας και το κεφάλαιο. Αυτά που ίσως θεωρούνται δεδομένα δεν είναι και τα κινήματα για τη γη και την ελευθερία μάχονται για την υπεράσπιση τους απέναντι στην επιβολή των κανόνων της αγοράς και την κρατική καταστολή.

Ο αγώνας ενάντια στην ιδιωτικοποίηση του νερού, των σπόρων και της γης, ο αγώνας ενάντια στην καύση σκουπιδιών, στις ανεμογεννήτριες και το LNG, συναντώνται και συνομιλούν για να χτίσουμε τις αντιστάσεις μας συλλογικά σε μια κοινωνία με αυτόνομες κοινότητες αγώνα και ελεύθερους ανθρώπους.

29-30_04_2023

**ΣΤΑΓΙΑΤΕΣ
ΠΗΛΙΟ**

Το πρόγραμμα της Γιορτής

Σάββατο 29/4/23 : Εργαστήρια:

- COB φυσική δόμηση και βιοκλιματική αρχιτεκτονική
- Εργαστήρι για παιδιά, δημιουργία λαχανόκηπου

Συζήτηση: Κοινά αγαθά, ιδιωτικοποιήσεις, καταστολή, αντιστάσεις.

Συμμετείχαν: Γιάννης Μπίλλας, Συντονισμός Συλλογικοτήτων Βόλου, Αιγίλοπας, Α.Π.Ο. Δράσης

Κυριακή 30/4/23

- Εργαστήρι αναπαραγωγής και συντήρησης φυτών και σπόρων
- Ανταλλαγή Σπόρων

Συζήτηση: Αυτόνομες κοινότητες, κοινότητες αγώνα. Συμμετείχαν: Λεωνίδας Οικονομάκης, Α.Π.Ο.Δράσης, Αιγίλοπας, Cyrille Pacteau (Le Réseau Semences Paysannes, Γαλλικές Άλπεις)

Γλέντι με παραδοσιακή μουσική.

Παίξαν οι μουσικοί: Αντώνης Βούλγαρης, Λαούτο / Μιχάλης Καραμούτης, Κλαρίνο / Τρύφων Καρτζιώλης, Βιολί / Απόστολος Κανδήλας, Κρουστά.

6η Γιορτή Οικολογικής Γεωργίας και Χειροτεχνίας Καστοριάς

Της **Σέβης Λιούζα**

Οικολογικό Αγρόκτημα BIOFRU
Εστιακό Σημείο ΑΙΓΙΛΟΠΑ Καστοριάς

1-3_9_2023
ΚΑΣΤΟΡΙΑ

Η Γιορτή Οικολογικής Γεωργίας και Χειροτεχνίας Καστοριάς πραγματοποιήθηκε στις 1-3 Σεπτεμβρίου για έκτη χρονιά. Στη γιορτή συμμετείχαν 24 εκθέτες, από τους οποίους οι μισοί περίπου ήταν από την ευρύτερη περιοχή της Καστοριάς, ενώ οι υπόλοιποι από διαφορετικές γωνιές της Ελλάδας, από Πτολεμαίδα, Θεσσαλονίκη, Σέρρες, Ιωάννινα, Τρίκαλα, Λάρισα, Βόλο. Πέρα από τους παραγωγούς και τους χειροτέχνες, στην έκθεση συμμετείχαν συλλογικότητες, φορείς και συνεργατικά εγχειρήματα από Καστοριά, Θεσσαλονίκη και Βόλο που παρουσίασαν το έργο τους.

Παράλληλα με την έκθεση οικολογικών προϊόντων, υπήρχαν εργαστήρια, σεμινάρια, ομιλίες, συζητήσεις καθώς και παιδικές δράσεις. Ο Αιγίλοπας, το Δίκτυο για τη Βιοποικιλότητα και την Οικολογία στη Γεωργία, στήριξε για άλλη μια φορά τη γιορτή και άνοιξε τον κύκλο των ομιλιών και των συζητήσεων με θέμα τον «σπόρο ως κοινό αγαθό». Πως διαφυλάσσουμε την μεγάλη κληρονομιά των σπόρων που έχουμε, πως μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε αυτή την ποικιλότητα στην καλλιέργειά μας και τέλος πως κάποιες ποικιλίες μπορεί να είναι πιο προσαρμοσμένες για βιολογική γεωργία. Σε συνέχεια των παραπάνω συζητήθηκε ο ιδιαίτερος χαρακτήρας των αυτόχθονων φυλών ζώων και οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει σήμερα η βιολογική κτηνοτροφία.

Η εγκατάλειψη της υπαίθρου, η σημασία της για τον αγροδιατροφικό τομέα, καθώς και η αειφορική ανάπτυξή της, ήταν θέματα που απασχόλησαν αρκετά τη γιορτή. Επίσης, συζητήθηκε η διαχείριση του αστικού πρασίνου, ένα θέμα που απασχολεί ιδιαίτερος την πόλη της Καστοριάς και όχι μόνο. Είναι αποδεδειγμένο άλλωστε ότι τα δέντρα συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων μιας πόλης, στη μείωση των θορύβων, φιλτράρουν τον αέρα και δροσίζουν το αστικό περιβάλλον. Τέλος, πραγματοποιήθηκε μία πολύ χρήσιμη και σημαντική ενημέρωση για τα μέτρα αυτοπροστασίας από φυσικές και ανθρωπογενείς καταστροφές από την Πολιτική Προστασία.

Οικοτρόπιο

Σύλλογος Οικολογικής Γεωργίας
& Χειροτεχνίας Καστοριάς

FB: oikotropio

Για ακόμη μια χρονιά ο Δήμος και η Περιφερειακή Ενότητα Καστοριάς, πρόσφεραν την υποστήριξή τους στη διοργάνωση, καθώς επίσης και η Εταιρεία Προστασίας Περιβάλλοντος Καστοριάς που φιλοξένησε και φέτος τη γιορτή στον χώρο της.

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΣΠΟΡΩΝ

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα με θέμα την Οργάνωση και Λειτουργία τους

ΚΡΗΤΗ

Των **Στέλα Χατζηγεωργίου** Γεωπόνος
και **Αρετή Αλεξοπούλου** Κοινωνική Επιστήμονας
Κοινοτική Τράπεζα Μοιρών, Εστιακό Σημείο ΑΙΓΙΛΟΠΑΣ
Κρήτης

Το διάστημα **Οκτωβρίου- Νοεμβρίου του 2023** με την επιμέλεια της Κοινοτικής Τράπεζας Σπόρων Μοιρών(Εστιακού Σημείου του ΑΙΓΙΛΟΠΑ Κρήτης) υλοποιήθηκε Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα (διαδικτυακό και δια ζώσης) με θέμα την Οργάνωση και Λειτουργία Κοινοτικής Τράπεζας Σπόρων και Βάσης Δεδομένων

- Αναπτύχθηκε η αξία της διάδρασης και εκτιμήθηκε η δύναμη της Συμμετοχικότητας-Ομαδικότητας στην προστασία των κοινών αγαθών όπως ο σπόρος
- Διαμορφώθηκαν οι στόχοι και ορίστηκαν οι ενέργειες για τη συνέχεια δραστηριοποίησης της ομάδας.

Η διάρκεια του διαδικτυακού Προγράμματος ήταν 6 ώρες σε τρεις διαδοχικές συναντήσεις. Τις 3 Κυριακές του **Οκτώβρη, 15, 22 και 29**, οι ομιλητές ανέπτυξαν θέματα που έδωσαν τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες να σχηματίσουν πλήρη εικόνα από την είσοδο ενός δείγματος σπόρων σε μια τοπική κοινοτική τράπεζα, την καταγραφή, ταξινόμηση, ως τη δοκιμή και την περιγραφή των χαρακτηριστικών τους.

- Δόθηκαν έννοιες και ορισμοί που αφορούν την οργάνωση μιας Κοινοτικής Τράπεζας (και Βάσης Δεδομένων) καθώς και η σημασία της λειτουργίας που επιτελεί για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την ανθεκτικότητα των διατροφικών συστημάτων σε τοπικό επίπεδο.
- Αναπτύχθηκε με σαφήνεια η λειτουργία του συνόλου των πρακτικών, επιστημονικών και ηλεκτρονικών μέσων στήριξης της συμμετοχικής και συλλογικής αυτής δράσης .
- Παρουσιάστηκαν οι πολιτικές και η νομοθεσία για τους σπόρους σε Εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο (παραδοσιακές ποικιλίες, βιολογικός σπόρος, δικαιώματα γεωργών, γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί, πατέντες).

Οι συμμετέχοντες (περίπου 50 διαδικτυακά και 25 δια ζώσης) ήταν κυρίως ομάδες και άτομα διατήρησης σπόρων, παραγωγοί βιολογικών προϊόντων, εκπαιδευτικοί και επιστήμονες του τομέα αλλά και καταναλωτές και ερασιτέχνες κηπουροί, κυρίως από την Κρήτη αλλά και την υπόλοιπη Ελλάδα.

Η 4η συνάντηση έγινε δια ζώσης στον **“Κήπο του Μίνωα” στην Πόμπια Δ. Φαιστού**, στις 5 Νοέμβρη όπου δόθηκε η ευκαιρία να εφαρμόσουμε στην πράξη τα θέματα που αναλύθηκαν διαδικτυακά, να γνωριστούμε προσωπικά, να γευτούμε παραδοσιακές Κρητικές γεύσεις, να ανταλλάξουμε εντυπώσεις, ιδέες και πληροφορίες και να οργανώσουμε συλλογικά την περαιτέρω συνεργασία μας. Η δράση αυτή πέρα από τη διεύρυνση του γνωστικού μας πεδίου γύρω από τη συστηματική διαφύλαξη του Παραδοσιακού σπόρου και τις εξελίξεις στο νομικό πεδίο, συνέβαλλε στην ενδυνάμωση και εκκίνηση της Κοινοτικής Τράπεζας Σπόρων Μοιρών καθώς:

- Δημιουργήθηκε ένα δίκτυο ανθρώπων κοινού ενδιαφέροντος γύρω από το Εστιακό Σημείο του ΑΙΓΙΛΟΠΑ στην Κρήτη.
- Επισημάνθηκε η σημαντικότητα του ρόλου όλων μας στη συνέχιση της κληρονομιάς αυτής και η ευθύνη που φέρουμε σαν Κοινότητα στη διαφύλαξή της

Η Κοινοτική Τράπεζα Σπόρων Μοιρών επιδιώκει:

1. **Τη δοκιμή**, περιγραφή των ποικιλιών που διατηρούνται στην Τράπεζα
2. **Την περαιτέρω ανάδειξη** ποικιλιών κατάλληλων να στηρίξουν το εισόδημα του επαγγελματία Αγρότη στις ιδιαίτερες και αντίξοες συνθήκες της Κρήτης.
3. **Την είσοδο** των προϊόντων που προέρχονται από τις ποικιλίες αυτές στον διατροφικό τομέα, με δεδομένη την άριστη ποιότητα που αναδεικνύεται στις ευνοϊκές συνθήκες του Κρητικού περιβάλλοντος
4. **Την εκπαίδευση, τη μετάδοση** τεχνογνωσίας αλλά και **την ευαισθητοποίηση** και **έγκαιρη ενημέρωση** της Κοινότητας γύρω από τις εξελίξεις στην νομοθεσία για το πολλαπλασιαστικό υλικό και κάθε πεδίο που μπορεί να επηρεάσει την εξέλιξη και παραγωγή ποιοτικού σπόρου.

Το Πρόγραμμα χρηματοδοτήθηκε από τις οργανώσεις ARCHE NOAH και Gen-ethische Stiftung στο πλαίσιο του προγράμματος της Arche – Noah: Small-Scale Grants for Biodiversity Actors in South-Eastern Europe)

Έγκριση και Έναρξη πράξεων στα πλαίσια του Μέτρου 16 του ΠΑΑ 2014-2020

Στα πλαίσια του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 – 2020 (Μέτρο 16), και ειδικότερα του Υπομέτρου 16.1 – 16.2 «Ίδρυση και λειτουργία Επιχειρησιακών Ομάδων της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας», κηρύχτηκε, μεταξύ άλλων, και η έναρξη υλοποίησης των παρακάτω πράξεων περιφερειακής εμβέλειας, με τίτλο:

1. **«Σίκαλη Βεύης:** Βελτίωση της παραγωγικότητας και της σταθερότητας, για καλλιέργεια σε βιολογικά περιβάλλοντα ή σε περιβάλλοντα χαμηλών εισροών, με παράλληλη ανάδειξη της διατροφικής αξίας» (M16ΣΥΝ2-00321).
2. **«Φασόλι και Φάβα Φενεού:** Αναβάθμιση αγρονομικής αξίας και κατοχύρωση των παραδοσιακών ποικιλιών» (M16ΣΥΝ-00502)
3. **«Φάβα Σαντορίνης:** Βελτίωση παραγωγικότητας, παραγωγή υγιούς πολλαπλασιαστικού υλικού και περιγραφή της παραδοσιακής ποικιλίας και ανάπτυξη προσαρμοσμένων καλλιεργούμενων υλικών» (M16ΣΥΝ2- 00135)
4. «Αναβάθμιση της αγρονομικής αξίας του **Πλακέ φασολιού Πρεσπών** για την εγγραφή και κατοχύρωση της παραδοσιακής ποικιλίας» (M16ΣΥΝ2-00181).

Οι πράξεις περιλαμβάνουν διάφορα πιλοτικά καινοτόμα μέτρα που συμβάλλουν στην κατοχύρωση (ταυτοποίηση, εγγραφή στους εθνικούς καταλόγους ως Παραδοσιακή Ποικιλία), αξιοποίηση (βιολογική γεωργία/μειωμένες εισροές,), ανταγωνιστικότητα (μείωση κόστους παραγωγής), ποιότητα (διατροφική αξία) των εν λόγω τοπικών ποικιλιών καθώς, επίσης, και εκπαίδευση των παραγωγών/παραγωγικών φορέων για την ορθολογική διαχείριση σπορο-παραγωγής τους ή/και την εφαρμογή ορθών γεωργικών πρακτικών.

Οι ανάλογες Επιχειρησιακές Ομάδες που συγκροτήθηκαν αποτελούνται κυρίως από τον ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ (Ινστιτούτο Γενετικής Βελτίωσης και Φυτογενετικών Πόρων, Ινστιτούτο Βιομηχανικών και Κτηνοτροφικών Φυτών), το Δίκτυο για την Βιοποικιλότητα και την Οικολογία στην Γεωργία (ΑΙΓΙΛΟΠΑΣ'), την Οικονομολόγο-Σύμβουλο Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων «Τσίπη Ανθούλα» το Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος / Τμήμα Γεωπονίας, το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας / Τμήμα Γεωπονίας και διάφορους άλλους εταίρους ανάλογα με την πράξη: Εργαστήριο Φυτοπαθολογίας και Εργαστήριο Γεωργίας του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, Ένωση Συν/σμών Θηραϊκών Προϊόντων (ΕΣΘΠ) (SANTO WINES), Αγροτικός Συνεταιρισμός Ομαδικής Καλλιέργειας Επεξεργασίας και Πωλήσεως Πιστοποιημένων Φασολιών και Λοιπών Τοπικών Προϊόντων Εθνικού Δρυμού Πρεσπών ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ, Αγροτικός Συνεταιρισμός περιοχής Φλώρινας και Ένωση Κιάτου.

Οι πράξεις έχουν διάρκεια 36 μήνες, με ορίζοντα ολοκλήρωσης το 2025.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΦΟΡΟΥΜ ΑΓΡΟΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ 2023:

Σημείο συνάντησης αγροτών, επιστήμης και κινημάτων για την μετάβαση προς ανθεκτικά Συστήματα Τροφίμων και Γεωργίας

Του **Βασίλη Γκισάκη**

Δρος Γεωπόνου - Εντ. Ερευνητή
ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ, Καλαμάτα

Στην Ουγγαρία και την αγροτική πόλη Gyöngyös πραγματοποιήθηκε το 4^ο Ευρωπαϊκό Φόρουμ Αγροοικολογίας (Agroecology Europe Forum), στις 16-18 Νοεμβρίου 2023, με σημαντική συμμετοχή από οργανώσεις και οργανισμούς από την Ελλάδα.

Το Φόρουμ πραγματοποιείται κάθε 2 χρόνια και διοργανώνεται από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Αγροοικολογίας (Agroecology Europe Association) σε συνεργασία με τοπικούς φορείς (το 2ο Φόρουμ είχε πραγματοποιηθεί στην Ελλάδα, το 2019). Αποτελεί μια εκδήλωση που προσελκύει ποικίλους εκπρόσωπους της αγροοικολογικής κοινότητας (αγρότες & κτηνοτρόφους, ερευνητές, κοινωνικά & αγροτικά κινήματα, μη κυβερνητικές οργανώσεις & υπεύθυνους χάραξης πολιτικής ενώ φιλοξενεί δυναμικές και διδραστικές συζητήσεις και παρουσιάσεις γύρω από βασικά ζητήματα (αγροοικολογικές πρακτικές, Ευρωπαϊκή αγροτική πολιτική, κλιματική κρίση και γεωργία, επισιτιστική ασφάλεια και αυτάρκεια.

Περισσότεροι από 300 συμμετέχοντες από 36 χώρες συγκεντρώθηκαν, αντιπροσωπεύοντας σημαντικές Ευρωπαϊκές αγροοικολογικές πρωτοβουλίες, με σκοπό να ενισχύσουν τις συνέργειες και να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις για την μετάβαση προς πραγματικά βιώσιμα συστήματα τροφίμων και γεωργίας. Στο φόρουμ πραγματοποιήθηκαν βασικές ομιλίες, εργαστήρια, συναντήσεις εργασίας και επισκέψεις αγροοικολογικών

16-18_11_2023

**Gyöngyös
ΟΥΓΓΑΡΙΑ**

αγροκτημάτων με στόχο να διαμορφωθεί ένα υποδειγματικό μοντέλο για τη διευκόλυνση της αγροοικολογικής μετάβασης στην Ευρώπη, με τοπικές λύσεις μέσω στοχευμένων πολιτικών, προσαρμοσμένων σε διαφορετικά κλιματικά, κοινωνικό-οικονομικά και πολιτιστικά πλαίσια για μια Ευρωπαϊκή γεωργία ανθεκτική στις κλιματικές προκλήσεις, την απώλεια βιοποικιλότητας και με την περιβαλλοντική & κοινωνική δικαιοσύνη στο επίκεντρο.

Από την Ελλάδα συμμετείχαν τουλάχιστον 10 εκπρόσωποι οργανώσεων και δικτύων όπως ο Αιγίλοπας, το Αγροοικολογικό δίκτυο, πρωτοβουλίες όπως το Νότιο Σέλας, τα Ανοικτά αγροκτήματα (Openfarm) καθώς και ιδρύματα & οργανισμοί όπως ο ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και ΜΑΙΧ.

Η αγροοικολογία ως επιστήμη, πρακτική και κίνημα αποτελεί μια ολιστική προσέγγιση για την μελέτη και επανασχεδιασμό των συστημάτων τροφίμων και γεωργίας

βασιζόμενη σε οικολογικές αρχές και με έντονη κοινωνική-οικονομική έμφαση. Δεν είναι ξεχωριστό σύστημα διαχείρισης προς πιστοποίηση αλλά ένα πλαίσιο "ομπρέλα" των "φιλο-περιβαλλοντικών" προσεγγίσεων όπως η βιολογική & βιοδυναμική γεωργία, αγροδασοπονία, γεωργία χαμηλών εισροών, περμακουλτούρα, αναγεννητική γεωργία, κ.α. Αγροοικολογικές πρακτικές αποτελούν η αμειψιστορία, η βιολογική καταπολέμηση των εχθρών καλλιεργειών, η χρήση τοπικών ποικιλιών, η ελαχιστοποίηση κατεργασίας του εδάφους και εξωτερικών εισροών, όπως συνθετικά φυτοφάρμακα και λιπάσματα.

Περισσότερα για το Φόρουμ & την αγροοικολογία:

Agroecology Europe Association:

www.agroecology-europe.org

Αγροοικολογικό Δίκτυο Ελλάδος:

www.agroecology.gr

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΤΥΟ LET'S LIBERATE DIVERSITY!

12^ο Forum Δουβλίνο Ιρλανδίας

Της **Σέβης Λιούζα**

Οικολογικό Αγρόκτημα BIOFRU
Εστιακό Σημείο ΑΙΓΙΛΟΠΑ Καστοριάς

26-28_10_2023

**Δουβλίνο
ΙΡΛΑΝΔΙΑ**

Το ευρωπαϊκό δίκτυο «Ευρωπαϊκός Συντονισμός Ας απελευθερώσουμε τη Βιοποικιλότητα» (European Coordination Let's Liberate Diversity!), έχει τις ρίζες του στις ετήσιες συναντήσεις που διοργανώνονται ανά την Ευρώπη για την γεωργική βιοποικιλότητα.

Από το 1ο φόρουμ, το 2005 στην Γαλλία, μέχρι και το 12^ο που διοργανώθηκε εντός του 2023 στο Δουβλίνο της Ιρλανδίας (26-28/10/2023), ο στόχος του LLD είναι να αναπτύξει το θέμα της γεωργικής ποικιλομορφίας συνδέοντας το έργο και τις εμπειρίες των διαφόρων εμπλεκόμενων παραγόντων, συμπεριλαμβανομένης της ευαισθητοποίησης του κοινού, και την προώθηση μιας οριζόντιας και συμμετοχικής διάδοσης γνώσεων και εμπειρογνωμοσύνης.

Το φετινό φόρουμ διοργανώθηκε σε συνεργασία με την οργάνωση «Irish Seed Savers», την ιρλανδική οργάνωση για τη διάσωση των σπόρων που δραστηριοποιείται στον χώρο ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του '90. Σήμερα, η οργάνωση αποτελεί φάρο βιώσιμης γεωργίας, προστατεύοντας την ποικιλία των σπόρων και των παραδοσιακών ποικιλιών μήλων στην Ιρλανδία. Το πρόγραμμα του φόρουμ περιλάμβανε εργαστήρια, εξωτερικές επισκέψεις, γευστιγνωσία τοπικών προϊόντων, ανταλλαγές σπόρων και πολλά άλλα.

Το φόρουμ ξεκίνησε με τη Γενική Συνέλευση του δικτύου όπου για αρχή υποδεχτήκαμε ως νέο μέλος τη φινλανδική οργάνωση για τη διατήρηση παραδοσιακών ποικιλιών φυτών, αυτόχthonων φυλών ζώων καθώς και των αγροτικών τοπίων "MAATIAINEN". Συνολικά πλέον το δίκτυο αποτελείται από 21 οργανώσεις σε 19 χώρες της Ευρώπης.

Ένα πολύ σημαντικό ζήτημα που απασχόλησε τις συζητήσεις και τα εργαστήρια του φόρουμ ήταν οι αλλαγές στην νομοθεσία, τόσο περί εμπορίας των σπόρων όσο και περί Νέων Γονιδιωματικών Τεχνικών. Ο Αιγίλοπας, καθώς και άλλες οργανώσεις του Δικτύου LLD συμμετέχουν ενεργά σε καμπάνιες ενημέρωσης τόσο των πολιτικών αρχών όσο και των πολιτών για το ζήτημα αυτό και προσπαθούν από μεριάς τους να επηρεάσουν πολιτικές αποφάσεις κρίσιμες για τον αγροδιατροφικό τομέα.

Άλλα ζητήματα που τέθηκαν στα εργαστήρια του φόρουμ αφορούσαν την γεωργική βιοποικιλότητα, τις αγροοικολογικές πρακτικές καλλιέργειας, τη σύνδεση της καλλιέργειας με τις ανάγκες της αγοράς. Φυσικά δεν θα μπορούσαν να λείπουν οι συζητήσεις και οι ενημερώσεις για τις πατέντες και τα δικαιώματα των γεωργών.

Ετήσια Συνάντηση Εστιακών Σημείων και δικτύου παραγωγών του ΑΙΓΙΛΟΠΑ

Του **Κώστα Κούττη**

Συντονιστή του Δικτύου ΑΙΓΙΛΟΠΑ

Αγρόκτημα Οικολογικής Γεωργίας Λίτσα στη Θέρμη Θεσσαλονίκης πραγματοποιήθηκε η Ετήσια συνάντηση συνέλευση του ΑΙΓΙΛΟΠΑ.

Στη συνάντηση συμμετείχαν συνεργάτες μας από τα Εστιακά Σημεία μας σημεία στη Θεσσαλονίκη, Καστοριά, Κιλκίς, Αριδαία, Λέσβο και Κρήτη καθώς παραγωγοί του δικτύου βιοκαλλιεργητές από τη Βόρειο Ελλάδα, Ήπειρο και Θεσσαλία. Τη συνάντηση τίμησαν, τέλος, με την παρουσία και συμμετοχή τους στις συζητήσεις στελέχη της Ένωσης Βιοκαλλιεργητών Βορείου Ελλάδας (Χρυσούλα Σκορδίτη, Νίκος και Λίλιαν Ιωάννου) και μέλη της συμβουλευτικής επιστημονικής επιτροπής του ΑΙΓΙΛΟΠΑ (τέως ερευνητές ΕΘΙΑΓΕ Στέλιος Σαμαράς και Φώτης Μπλέτσος).

Η ολόημερη συνάντηση περιελάμβανε καταρχήν ενημέρωση σχετικά με τι νεώτερες εξελίξεις σε σχέση με το σπόρο (βιολογικό, τοπικές ποικιλίες) σε τεχνικό (οργανική βελτισση, βιολογική παραγωγή), θεσμικό (κανονισμοί παραγωγής και εμπορίας σπόρων και διατηρητέων ποικιλιών) και κοινωνικό επίπεδο (κινήματα για τους σπόρους, τα μεταλλαγμένα, την αγροοικολογία). Συζητήθηκαν, κατά προτεραιότητα οι αναγκαιότητες αλλά και δυνατότητες για τον αναπολλαπλασιασμό, αξιολόγηση και σποροπαραγωγή ποικιλιών και σπόρων δικτύου με την ενεργή συμμετοχή των παραγωγών στα εστιακά σημεία. Στη διάρκεια της συνάντησης παρουσιάστηκαν προτάσεις και συζητήθηκαν καλλι-

εργητικά (αναγεννητικές αγροοικολογικές πρακτικές, συμπεριφορά καλλιεργειών και ποικιλιών, χρήση κατάλληλων μηχανημάτων) και θεσμικά ζητήματα (βιολογική γεωργία, επιδοτήσεις) των παραγωγών του δικτύου. Επίσης θέματα που αφορούν στην προώθηση (στρατηγικές), διακίνηση (λαϊκές, καλάθι, εναλλακτικά δίκτυα) και αγορές προϊόντων. Τέλος συζητήθηκαν ανάγκες και προτάσεις για Εκπαίδευση (μεταφορά τεχνογνωσίας, σχολεία γεωργών από γεωργούς, εκπαίδευση σε φοιτητές, μαθητές και πολίτες), δικτύωση-επικοινωνία (και με τους καταναλωτές) και συνεργασία στα πλαίσια του δικτύου του ΑΙΓΙΛΟΠΑ.

Κατά γενική ομολογία η συνάντηση ήταν ουσιαστική σε μια εποχή δύσκολη και προκλητική για τη γεωργία και την επιβίωση παραγωγών και πολιτών, την ασφάλεια και επάρκεια της διατροφής και την διατήρηση της βιοποικιλότητας. Το μήνυμα που αποκομίσαμε ήταν, με αφορμή τα 20 χρόνια

από την ίδρυση του ΑΙΓΙΛΟΠΑ και τα 30 από την πρώτη γιορτή Οικολογική Γεωργίας, ότι συνεχίζουμε εργαζόμενοι συλλογικά και μεθοδικά, με όλες μας τις δυνάμεις, προσπωμένοι στις αξίες και τους σκοπούς του κινήματος.

Ευχαριστούμε τη Βεατρίκη Βίντερσταϊν και το Τάκη Λίτσα για την αμέριστη συμπαράσταση και φιλοξενία καθώς επίσης και τον βιοκαλλιεργητή Πάνο Τσιάνο για τις γαστρονομικές του δεξιότητες στην προετοιμασία του κοινού γεύματος.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

4 Φεβρουαρίου 2024

Ημερίδα στα πλαίσια της 30^{ης} AGROTICA-Διεθνούς Έκθεσης Γεωργικών Μηχανημάτων, Εξοπλισμού και Εφοδίων, Θεσσαλονίκη με τίτλο:

Νεώτερες εξελίξεις σε σχέση με το βιολογικό σπόρο και την αναθεώρηση του Ευρωπαϊκού Κανονισμού για το πολλαπλασιαστικό υλικό. Προκλήσεις για τους γεωργούς, παραγωγούς - διατηρητές σπόρων και πολίτες
Συνεδριακό Κέντρο Γερμανός Αιθουσα Β, ώρα 10.30 -12.30

Συναντήστε μας επίσης στο stand μας:
Σύνδεση ορόφων Περ.2 & Περ. 16

**Περισσότερα: www.aegilops.gr
www.agrotica-expo.gr**

13-16 Φεβρουαρίου

Έκθεση βιολογικών τροφίμων BIOFACH 2024,

Νυρεμβέργη, Γερμανία

Περισσότερα: www.biofach.de/en

19-21 Φεβρουαρίου 2024

ECOFRUIT 2014

Διεθνές Συνέδριο για τη Βιολογική παραγωγή Οπωροφόρων Δένδρων, Filderstadt, Στουτγκάρδη Γερμανία

Περισσότερα: www.ecofruit.net/general-information/

21 Μαρτίου 2024

7η Επιστημονική Συνάντηση για τις Τοπικές και Γηγενείς Ποικιλίες,
Αμφιθέατρο Βιβλιοθήκης Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Μάιος 2024

Γιορτή Παραδοσιακού Σπόρου και Οικολογικού Κήπου Μπαξέ
Σταγιάτες-Βόλος

**Περισσότερα: www.aegilops.gr
<http://apodrasistagiates.blogspot.com>**

12-16 Μαΐου 2024

International Symposium on Genetic Resources in Horticulture: Screening, Propagation, Use and Conservation,
Βουκουρέστι Ρουμανίας.

Περισσότερα: www.ishs.org/symposium/827

11-13 Σεπτεμβρίου 2024

European Organic Congress 2024
Βουδαπέστη, Ουγγαρία

17-20 Σεπτεμβρίου 2024

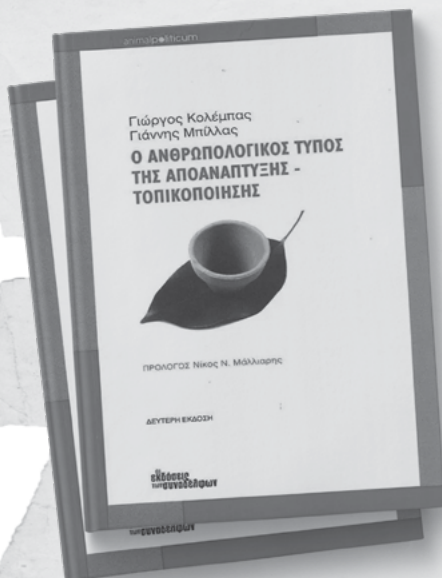
IV International Organic Fruit Symposium, Βαρσοβία Πολωνία
Περισσότερα: <https://orghort2024.pl>

22-23 Οκτωβρίου 2024

Organic Innovation Days
Βρυξέλλες, Βέλγιο

Περισσότερα: www.tporganics.eu/

παρουσίαση

Συγγραφείς: **Γιώργος Κολέμπας -
Γιάννης Μπίλλας**

Οι Εκδόσεις των Συναδέλφων

Έτος: 2013

ISBN-13: 9789609797122

ISBN-10: 9609797121

Κατηγορίες: Κοινωνιολογία

Ο ανθρωπολογικός τύπος της αποανάπτυξης - τοπικοποίησης

Ο καπιταλισμός, πριν φανερώσει τα αδιέξοδά του, κατέστρεψε τον ψυχισμό των ανθρώπων, διαμόρφωσε έναν ανθρωπολογικό τύπο μοναχικό, νευρωτικό, αγχώδη, φοβικό και φοβισμένο, ανταγωνιστικό, επιθετικό, ενεργοβόρο, καριερίστα και αμοραλιστή, κάτοικο του «εγώ» και όχι του «εμείς». Ακόμα και σήμερα ο άνθρωπος αυτός διατηρεί την ψευδαίσθηση της ατομικής διαφυγής. Ο ανθρωπολογικός τύπος της ιδιώτευσης, της απάθειας, της συναλλαγής και της αλλοτρίωσης είναι μέρος του προβλήματος που έχουμε να επιλύσουμε. Είναι ανάγκη να υιοθετήσουμε άλλα νοήματα, άλλες σημασίες και άλλα προτάγματα στη ζωή μας, με τα οποία θα αξίζει να ζει κανείς σήμερα και όχι να περιμένει την έφοδο στα «χειμερινά ανάκτορα». Διότι ο άνθρωπος, εκτός από κοινωνική κατασκευή, είναι ταυτόχρονα και δημιουργός της ζωής του. (...)

(Απόσπασμα από το κείμενο στο οπισθόφυλλο της έκδοσης)

Γίνετε μέλη του Αιγίλοπα και συμμετέχετε ενεργά στις δράσεις μας:

Με τη συμμετοχή σας ως μέλη στον Αιγίλοπα στηρίζετε ενεργά την προστασία και διατήρηση της γεωργικής βιοποικιλότητας καθώς και τη βιοκαλλιέργεια στη χώρα μας. Μπορείτε, επίσης, να προμηθευτείτε σπόρο ντόπιων ποικιλιών του δικτύου μας, για πειραματισμό και δοκιμή, από τα Εστιακά μας Σημεία και τις διάφορες γιορτές και συναντήσεις της οργάνωσης στις οποίες γίνονται ανταλλαγές και δωρεές σπόρων.

Περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε στην ιστοσελίδα μας:

www.aegilops.gr

αλλά και στο facebook

aegilops